

Iz sveta tišine

Letnik XXXVII, št. 4, april 2016 | ISSN 1318-139

**Tadej Enci – evropski dvoranski prvak
v teku na 400 metrov**

27. april – mednarodni
dan ozaveščanja o hrupu

Okrogla miza:
»Polžkov vsadek mi je
spremenil življenje«

Obvestilo uredniškega odbora

Pred vami je aprilška številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli zanimivosti iz življenja gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom. Prejšnja, dvojna številka je vsebovala dva razpisa: Razpis počitniških kapacitet za ohranjanje zdravja in rehabilitacijo oseb z okvaro sluha 2016 in Razpis za brezplačno letovanje socialno ogroženih gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb ter njihovih družin v Kranjski Gori – 2016. Zaradi obsežnosti podatkov in v želji, da teh informacij ne spregledate, je bila pripravljena posebna priloga. Tokratno številko pa posvečamo uspehu našega atleta Tadeja Encija, poročilom o uspehih v preteklem letu in odmevom iz naših društev. V glasilu najdete poleg rednih rubrik tudi veliko koristnih in zanimivih informacij.

Zahvaljujemo se vam za prispevke in upamo, da boste z nami sodelovali tudi v prihodnje. Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Če bi želeli tudi sami napisati kakšen prispevek, ste pristrčno vabljeni, da ga pošljete po elektronski pošti ali na naslov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, s pripisom 'za IST'.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite prejemati, vas vabimo, da nam na naslov Zveze ali po elektronski pošti sporočite svoje ime, priimek ter naslov, da vas uvrstimo med njegove prejemnike.

Ne pozabite tudi na spletno glasilo IST, ki je dosegljivo na spletni strani www.zveza-gns.si.

Še vedno velja vabilo za dejavno sodelovanje pri ustvarjanju našega skupnega glasila Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov urednistvo.ist@zveza-gns.si.

Uredništvo

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za kulturo. Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Pošiljanje pisnega in slikovnega gradiva za glasilo IST

V uredništvo prihajajo različne vrste datotek in fotografij za objavo. Radi bi vas vnovič spomnili na že napisana navodila, kako in v kakšni obliki je treba pripraviti in poslati datoteke. Le ob upoštevanju navodil bomo lahko zagotovili kakovost našega tiskanega medija.

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega čitalca, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument! Ko boste besedilo v Wordu poslali po elektronski pošti, zraven pripnite še fotografije v formatu jpg. Če poslane fotografije in besedila ne bodo ustrezala navodilom, bomo članke prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Uredništvo

Izdajatelj: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 **Spletna stran:** www.zveza-gns.si **Urednik:** Adem Jahjefendić, urednistvo.ist@zveza-gns.si **Uredniški odbor:** Franc Forštner, Aleksandra Rijavec Škerl, Tine Jenko, Robert Žlajpah **Lektorica:** Anita Jurič **Oblikovanje:** ARTMEDIA **Tisk:** Tiskarna DTP Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. V posameznih primerih mnenja posameznikov ne izražajo obvezno tudi mnenja ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografiji na naslovnici: Tadej Enci - evropski dvoranski prvak v teku na 400 metrov **Foto:** Robert Žlajpah

Tehnološki napredek na področju medicine omogoča marsikomu skorajda normalno vključevanje v življenje. Ena od takšnih neverjetnih tehnoloških iznajdb je prav gotovo polžev vsadek (coholearni implant), ki gluhih osebam praktično omogoča ponovno slišati.

V Sloveniji je bilo do leta 2014 implantiranih že več kot 300 oseb.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije kot reprezentativna invalidska organizacija za osebe z okvaro sluha (gluhi, naglušni, osebe s polževim vsadkom in gluhoslepi) na državni ravni je v počastitev mednarodnega dneva polževega vsadka 10. marca organizirala okroglo mizo z naslovom »Polžev vsadek mi je spremenil življenje«, ki je bila namenjena uporabnikom polževega vsadka, staršem otrok s polževim vsadkom in potencialnim kandidatom, ki se za vsadek odločajo.

Okrogle mize so se udeležili gluhi, naglušni, gluhoslepi, starši otrok s polževim vsadkom, skratka, vsi, katerih interes zastopa Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije kot reprezentativna invalidska organizacija. Vzdušje je bilo izredno sproščeno, vsi so se vključevali v razpravo in postavljali številna vprašanja povabljenim predavateljem.

Po otvoritvenem nagovoru predsednika Mladena Veršiča sva imela skupaj s podpredsednico Darjo Pajk uvodna predavanja. V nadaljevanju sta svoje

teme predstavila še asist. Klemen Jenko, dr. med., otorinolaringolog, in Anita Kastelic iz Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, Klinike za otorinolaringologijo in cervikofacialno kirurgijo. Po razpravi in odmoru pa sta svoje delo predstavili Irena Breclj iz Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana in Diana Ropert s Centra za sluh in govor Maribor. Pred ponovnim premorom in razpravo sta nam novosti na področju polževih vsadkov predstavila še Dora Kramberger, ki je zastopala podjetje MEDDEL, in Mirko Robba, ki je predstavil novosti podjetja Cochlear. Naše srečanje smo zaključili s predavanjem in delavnico, ki ju je pripravila dr. Damjana Kogovšek o branju iz ustnic (vizualnem sprejemanju govora).

Tako stroka kot tudi sami uporabniki so si bili enotni, da je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije pohvalno pripravila omenjeno okroglo mizo in podali so pobudo, da se tovrstna srečanja še večkrat organizirajo.

Prav tako so v naslednjih dneh prispale pohvale in zahvale za enkratno pripravo in organizacijo dogodka, zato se še enkrat zahvaljujem vsem predavateljem, da ste se odzvali na naše povabilo in sodelovali s svojim zanimivim prispevkom na okrogli mizi. Prav tako se zahvaljujem sodelavcem in podpredsednici Darji Pajk za pomoč pri organizaciji dogodka .

Adem Jahjefendić

S sekretarjeve mize

»Nič ni dobro, dokler se to dobro ne pokaže.« (Thomas S. Monson)

Revizija, Nadzorni odbor in Upravni odbor Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

V času oddaje poročil Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji za leto 2015 smo imeli nadzor revizijske hiše ter sklicali smo Nadzorni in Upravni odbor Zveze. Veseli nas, da smo prejeli visoko zaupanje članov organov in potrdili vsa poročila ter zaključni račun. Prejeli smo tudi pohvalo za bogato in uspešno zaključeno leto. Tudi revizijsko poročilo je pozitivno, kar nas veseli, da smo poslovali v skladu z vsemi predpisi. Sedaj nas čaka še Skupščina Zveze, vmes pa seveda že teče leto 2016 in tekoči planirani projekti.

Udeleženci seje Upravnega odbora

Kulturni bazar Ministrstva za kulturo 2016

Kulturni bazar 2016 je prinesel bogat program strokovnega usposabljanja. Več kot šestdeset dogodkov v tem dnevu je omogočilo udeležencem, da so si ogled programa oblikovali po svojih potrebah in željah. Predstavljene so bile različne možnosti, ki jih ponuja in omogoča kakovostna kulturno-umetnostna dejavnost v vzgoji in izobraževanju, pa tudi v vsakdanjem življenju – za kakovosten, ustvarjalen in zdrav življenjski slog. Strokovno usposabljanje je bilo namenjeno strokovnim delavcem na področju vzgoje in izobraževanja, torej na področju vrtcev, osnovnih in srednjih šol, osnovnih šol s prilagojenim programom ter zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, glasbenih šol, dijaških domov, ljudskih univerz, pa tudi strokovnim delavcem na področju kulture in kulturnim ustvarjalcem, strokovnim delavcem širše strokovne javnosti, ki lahko pri svojem delu vključujejo kulturnovzgojne vsebine (npr.

zdravstvo, sociala, kmetijstvo in prehrana, okolje in prostor ...); načrtovalcem politik in strokovnim delavcem na pristojnih ministrstvih in državnih ustanovah, ki v različnih resorjih skrbijo za programe in projekte za otroke in mladino; načrtovalcem politik in strokovnim delavcem v občinah in lokalnih skupnostih, ki skrbijo za kulturo in izobraževanje oz. družbene dejavnosti, strokovnim delavcem in študentom različnih fakultet in akademij ter vsem, ki sta jih zanimali kultura in kulturno-umetnostna vzgoja. Zveza je sodelovala z bogatim programom vsebin razvoja slovenskega znakovnega jezika (SZJ), predstavila je Center za razvoj SZJ ter številne produkte, kot so pravljice, pobarvanke, interaktivne knjige za tablične računalnike, didaktično igro Znakolov, knjižna kazala ter še vse druge proizvode. Tako so se lahko udeležencem odprle oči v svet gluhih in znakovni jezik. Zabeležili smo visoko udeležbo ter uspeli razdeliti nekaj tisoč različnih produktov. Veseli smo bili tudi obiska ministrice za kulturo dr. Liljane Mrak, ki je pohvalila naš prestavni prostor. V kratkem se bomo dobili z ministrico tudi na delovnem razgovoru.

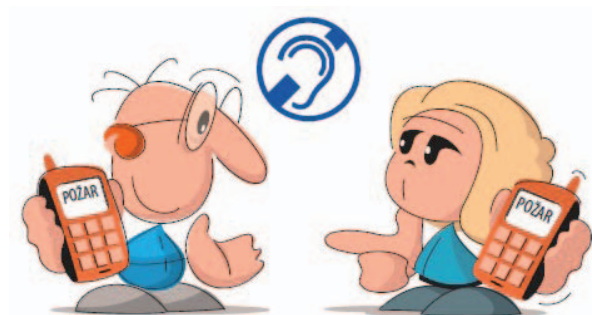

Center za razvoj slovenskega znakovnega jezika na kulturnem bazarju

Mednarodna konferenca o požarni varnosti v hotelih in drugih nastanitvenih turističnih objektih

Zveza je aktivno sodelovala pri organizaciji na mednarodni konferenci in pripravila prispevek. Tone Petrič je s prispevkom sodeloval ter podal izzive, s katerimi se soočajo vsi naši uporabniki v različnih turističnih objektih. Turizem je razvijajoča se in rastoča panoga, ki stalno stopa po novih poteh. Evropa je kot izhodišče zahodne civilizacije ena najprivlačnejših turističnih destinacij na svetu. Sodobnemu turistu lahko ponudi tako dobre storitve

za sprejemljivo ceno kot varnost. V pestri ponudbi turističnih kapacitet imajo prednost ponudniki, ki izpolnjujejo standarde varnosti, še večjo prednost pa imajo tisti, ki te standarde presegajo. Požarna varnost zavzema v širšem pomenu varnosti pomembno mesto predvsem v nastanitvenih gostinskih objektih, pa naj gre za oddajanje sob v manjših stavbah ali v velikih hotelih. Gost mora biti pravočasno in na primeren način obveščen o morebitni nevarnosti, predvsem pa mora imeti možnost varno in pravočasno zapustiti stavbo, v kateri biva. Ker so med gosti tudi slabše gibljivi ljudje, ljudje, ki slabo vidijo, slišijo ali pa imajo kakšno drugo omejitev, zaradi katere imajo upočasnjen ali celo onemogočen varen umik iz stavbe, je smiselno, da gostitelj zagotovi varen izhod ob požaru ali drugi nezgodi tudi njim. O požarnovarnostnih zahtevah v hotelih in drugih nastanitvenih objektih, o metodah upravljanja in označevanja teh stavb s stališča požarnega varstva in o primerih dobre prakse so v plenarnem delu konference spregovorili vabljeni domači in tuji predavatelji.

Ko zagori, pomoč potrebujemo vsi

Sekretariat Športne zveze gluhih

Sekretariat se redno dobiva na svojih sestankih in operativno vodi delo na področju športa od državnih prvenstev do mednarodnih tekmovanj. Zagotovo bo letos rekordno veliko mednarodnih tekmovanj z našimi predstavniki, velik zalogaj pa bo organizacija Evropskega prvenstva gluhih v tenisu in drugega Odprtega prvenstva gluhih v tenisu, ki bosta v Portorožu.

Tadej Enci – evropski dvoranski prvak v teku na 400 metrov

Iskreno čestitamo Tadeju za vrhunski rezultat na začetku svoje tekmovalne kariere med gluhiimi športniki. V zelo kratkem času je med gluhiimi atleti sveta zapihal nov veter iz Slovenije ter postal strah in trepet vseh drugih atletov. Zagotovo je to najboljša vzpodbuda za udeležbo na največjem tekmovalju gluhega športa na svetu, in sicer Deaflympics, ki bo prihodnje leto. Poleg udeležbe na

tekmovalju gluhih pa mu predvsem želimo, da se mu uresniči športna tekmovalna želja, in sicer uvrstitev v slovensko reprezentanco. S svojim tekom je dokazal, da je na dobi poti ter da se mu ponuja enkratna priložnost. Tadej, želimo ti predvsem zdravo in uspešno tekmovalno pot.

Poleg čestitk vodstva Atletske zveze Slovenije je tudi župan mestne občine Velenje ob posebni priložnosti sprejel Tadeja Encija s svojim strokovnim štabom ter podporniki Zveze za šport invalidov Slovenije, Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in Športne zveze gluhih ter Društva gluhih in naglušnih Velenje.

Tadej Encij pri županu Mestne občine Velenje Bojanu Kontiču

Evropski poslanec dr. Šoltes na Zvezi

Zveza vlaga veliko energije in truda za čimprejšnjo realizacijo Evropskega akta o dostopnosti. Že pri našem obisku v Evropskem parlamentu ob koncu preteklega leta smo na to temo govorili s slovenskimi poslanci. Zdaj nadaljujemo z individualnimi razgovori, kot je bil obisk dr. Šoltesa na Zvezi. Poleg poslanca so se razgovora na udeležili tudi predstavniki Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije, Zveze paraplegikov Slovenije, Zveze Sožitje, Sveta za elektronske komunikacije, medtem ko so se predstavniki Zveze slepih in slabovidnih ter Sveta za invalide Republike Slovenije (RS) opravičili. Dr. Šoltes si je poleg obiska tudi vzel več časa

Mladen Veršič in dr. Igor Šoltes

za ogled Zveze in pogovore na temo potreb naših uporabnikov.

Evropski akt o dostopnosti

Že več kot tri leta se Evropski invalidski forum (EDF) in njegovi člani močno zavzemajo za objavo zakonodajnega predloga o dostopnosti izdelkov in storitev v Evropski uniji. 2. decembra 2015 je Evropska komisija končno objavila predlog tega dolgo pričakovanega zakonodajnega dokumenta. Predlog je inovativen, saj si prizadeva okrepiti pravice oseb z invalidnostmi s stališča notranjega trga Evropske unije (EU). Komisija je prav tako upoštevala priporočilo odbora Združenih narodov za človekove pravice, naj EU hitro sprejme Evropski akt o dostopnosti. Države članice so doslej že imele nekatere zakone in pravila o dostopnosti, ni pa bilo usklajene zakonodaje o dostopnosti izdelkov in storitev na notranjem trgu. Evropski akt o dostopnosti bo uskladal te zakone in pravila o dostopnosti, tako da se bodo izdelki in storitve lahko brez težav pretakali po notranjem trgu EU in bodo dostopni osebam z invalidnostmi ter drugim ljudem s funkcionalnimi omejitvami. Akt bo obenem izboljšal kakovost življenja oseb z invalidnostmi v EU, saj jim bo omogočil enak dostop do glavnih izdelkov in storitev po konkurenčnejši ceni. Potrošniki danes vse pogosteje nakupujejo prek spleta, vendar imajo ljudje z invalidnostmi še vedno mnogo težav pri dostopu do spletnih mest s sistemi za e-prodajo ter uporabo le-teh. Osebe z invalidnostmi lahko kupijo dostopne izdelke, kot so pametni telefoni ali TV prejemalec, vendar so pogosto dražji od ostalih izdelkov, poleg tega pa imajo na voljo manj izbire. Ambiciozen in odločen evropski zakon o dostopnosti, kot je Evropski akt o dostopnosti, bi lahko to spremenil. Po objavi predloga akta je bilo na voljo obdobje za posvetovanje, v katerem je Evropski invalidski forum s svojimi člani predložil odzive. Zveza je ob sodelovanju z Nacionalnim svetom invalidskih organizacij Slovenije že podala določene pripombe in predloge.

V naslednjem koraku bosta o predlogu razpravljala Evropski parlament in Svet.

Svet za elektronske komunikacije Republike Slovenije (RS) o mobilnih paketih za gluhe in naglušne

Svet za elektronske komunikacije RS je na svoji 49. redni seji sprejel priporočilo Sveta o mobilnih paketih za gluhe in naglušne. Priporočila je poslal Agenciji za komunikacijska omrežja in storitve RS ter vsem mobilnim operaterjem. Vsi vladne in ne-

vladne organizacije so bile o tem obveščene. Še naprej izvajamo pritisk na vse pristojne o čim bolj prijazni dostopnosti gluhih in naglušnih do mobilnih paketov.

Videotelefonija

Vlada RS je objavila predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem varstvu

Predlog med drugim uvaja status društva v javnem interesu, ki deluje na področju socialnega varstva, odpravlja pripravništvo kot pogoj za pristop k strokovnemu izpitu, uvaja novo klasifikacijo socialnovarstvenih programov (javni, razvojni, eksperimentalni in dopolnilni) in podaja pravno podlago za črpanje evropskih sredstev za razvoj socialnovarstvenih storitev in pilotne projekte socialne aktivacije. To so le nekatere spremembe. Predlog je zanimiv in seveda želimo, da se naša društva najdejo v tem in da se zagotovi stabilna prihodnost naših društev. Podali smo predloge na predlog Zakona o osebni asistenci z namenom zaščititi in najti možnosti za društva. Tukaj gre še za en dodatni akt, ki lahko vpliva na delovanje društev.

Slovenija – moderna socialna država. Posvet v Državnem svetu.

Udeležili smo se posveta v Državnem svetu RS na temo socialne države. Predstavniki številnih državnih in nevladnih organizacij so predstavili vidike socialne države ter v razpravi odprli podobne poglede na socialno državo, a hkrati ugotovili, da se zelo različno pristopa k temu. Evropska poslanka Romana Tomc, ki je organizirala omenjeni posvet, je podala roko sodelovanja in predvsem pozvala k skupnemu sodelovanju v tej smeri.

Mednarodni grafični likovni center – javno vodstvo po razstavi v znakovnem jeziku

Med številnimi kulturnimi hrami in muzeji, ki svoja vrata odpirajo gluhih in naglušnim, je tudi Medna-

rodni grafični likovni center, ki je javno vodstvo po razstavi o velikanu moderne umetnosti slikarju, kiparju in grafiku Antoniju Tapiesu organiziral tudi s pomočjo tolmača za slovenski znakovni jezik. Pozdravljamo vse napore in prilagoditve, ki jih slovenske javne ustanove ponujajo našim uporabnikom.

Mednarodni grafični likovni center

Častno priznanje RTV Slovenija za Prisluhniko tišini

Oddaja Prisluhniko tišini nastaja v koprodukciji Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in RTV Slovenija od leta 1980. 36 let neprekinjenega oddajanja jo uvršča v eno od najstarejših oddaj na nacionalni televiziji. Dvakrat na mesec ter še v ponovitvah si jo ogleda nekaj deset tisoč gledalcev, tako naših uporabnikov kot tudi vseh drugih. Je najmočnejša promocija znakovnega jezika in okno v svet gluhotote in naglušnosti. Iskreno čestitam vsem snovalcem, sodelavcem in vsem podpornikom, ki so v vseh teh letih ponesli svet gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom.

Častno priznanje RTV Slovenija za Prisluhniko tišini

Gluhota, naglušnost in gluhoslepota na fakultetah Univerze v Mariboru, Univerze v Ljubljani in Univerze na Primorskem

Dobro sodelovanje z nekaterimi fakultetami Univerze v Ljubljani ter Pedagoško fakulteto Univerze

na Primorskem se širi tudi na fakultete Univerze Maribor. Tesno sodelovanje tako pri ustvarjanju strokovne literature, organizaciji srečanj in posvetov se širi tudi v učilnice študentov Pedagoške in Filozofske fakultete Univerze Maribor. Začeli smo s prvimi koraki in načrtali aktivno sodelovanje tudi v prihodnjem študijskem letu. Odkar je Center za razvoj SZJ tudi znanstvena organizacija, se vedno bolj povezujemo z drugimi znanstvenimi in strokovnimi organizacijami. V letošnjem letu načrtujemo izredno odmeven projekt, ki pa bo zagledal luč v drugi polovici leta. Več o tem jeseni.

Nič ni dobro, dokler se to dobro ne pokaže.

Naj zaključim članek z mislijo, s katero sem začel. Nič ni dobro, dokler se to dobro ne pokaže. Užaločila me je novica o smrti dr. Šaraca, s katerim sem tudi osebno sodeloval. Član skupščine Društva gluhih in naglušnih Ljubljana ter človek dobrega srca in pozitivnega duha. V čast mi je bilo, da sem lahko prisostvoval pri podelitvi doktorata, ki ga je pri svojih 80 letih uspešno zagovarjal, in kot je bilo na podelitvi izrečeno, je šlo verjetno za najstarejšega doktoranta v Evropi, zagotovo pa v Sloveniji. Kot človek z okvaro sluha je lahko velik vzgled številnim. Smrt me je presenetila, saj je dobro skrival svoja leta in vse, kar sodi k tej starosti. Kljub številnim izzivom je kazal dobro voljo in pozitivnega duha. Malo pred njegovo smrtjo mi je podaril karikaturo mene, s katero se mu želim zahvaliti. Naj bo ta karikaturna znak moje zahvale in spoštovanja njegovega življenja in hkrati opomnik, da gradimo svoje življenje ob sočloveku. Kako ga gradimo, pa je naša odločitev. Dr. Šarac se je odločil za dobro. In to tudi pokazal. Hvala.

Matjaž Juhart

Izjava za javnost ZDGNS, Ljubljana, 25. 4. 2016 27. april – mednarodni dan ozaveščanja o hrupu

V Sloveniji je približno 70.000 uporabnikov slušnih aparatov, po podatkih Zavoda za zdravstveno varovanje Slovenije pa se letno izda 13.000 novih slušnih aparatov. V Sloveniji je približno 150.000 oseb z okvaro sluha, od katerih jih ima le približno polovica ugotovljeno okvaro.

Vsako leto številne države po svetu zadnjo sredo v mesecu aprilu obeležujejo mednarodni dan ozaveščanja o hrupu. Namen tega je opozarjanje in ozaveščanje javnosti o zdravstvenih posledicah zaradi dolgotrajne izpostavljenosti hrupu. Okoljski hrup predstavlja enega najresnejših okoljskih vzrokov za breme bolezni.

Izpostavljenost visokim nivojem hrupa, nad 85 decibelov (dB), lahko privede do trajnih poškodb sluha. Hrup, glede na poročilo Svetovne zdravstvene organizacije, že pri nižjih nivojih, to je nad 55 dB, lahko povzroča vznemirjenost ali motnje spanja, za otroke pa predstavlja težave pri učenju.

Vpliv zvoka na zdravje in počutje ljudi večinoma povezujemo z jakostjo zvoka v okolju in njegovo povprečno letno ravno za dan, večer in noč. Tak pristop izhaja predvsem iz dejstva, da stalna izpostavljenost hrupu cestnega, letalskega in železniškega prometa ter industrijskih obratov v bivalnem okolju poveča tveganje za pojav srčno-žilnih bolezni. Z direktivo o ocenjevanju in upravljanju okoljskega hrupa evropske države izpostavljajo prav ta problem in pozivajo vse države, naj zmanjšajo hrup v okolju. Obenem pozivajo tudi k ohranjanju mirnih območij v urbanem in naravnem okolju.

Uporabniki slušnih aparatov imajo v hrupnih okoljih pogosto težave z razumevanjem govora, saj je sposobnost, da se osredotočijo na govor in obenem zanemarijo vse tisto, kar jih ne zanima, bistveno okrnjena. Spretnost, ki je za normalno slišče osebe običajna in poteka pravzaprav ne-

zavedno, osebam z okvaro sluha predstavlja zelo veliko težav.

Nemalo uporabnikov slušnih aparatov nad aparati obupa prav zaradi hrupa v okolju, saj ga le-ti kljub visoko razviti tehnologiji še vedno močno krepijo.

Prav tako je uporabnikom slušnega aparata močno oteženo sprejemanje koristnih informacij prek medijev, poslušanje pogovornih oddaj in podobno, saj velika večina medijev opremlja informacije in pogovorne oddaje z glasbeno podlago.

Glasbena podlaga, ki se pojavlja v medijih, predstavlja za uporabnike slušnih aparatov hrup, saj zaradi okvare sluha ne morejo izluščiti pomembnih informacij, ker jih prekriva glasba. Nerazumevanje informacij zaradi hrupa v ozadju pa pri uporabnikih slušnega aparata povzroča dodaten stres in posledično s stresom povezana obolenja.

Zato pozivamo vse televizijske in radijske hiše:

»Naredite medije dostopne tudi uporabnikom slušnega aparata!«

Dojemanje zvočnega okolja ni povezano samo z njegovimi značilnostmi, temveč tudi z informacijo, ki nam jo prinaša, našimi preteklimi izkušnjami, odnosom do vira zvoka, s sliko, ki jo ob zvoku vidimo, in drugimi dejavniki, ki vsi vplivajo na zapletenost odziva in velike razlike med posamezniki. Dobro poznavanje vseh teh vplivov nam bo omogočilo, da bomo lažje razumeli, zakaj se ljudje na zvoke v okolju odzivamo tako različno.

Pripravil: Adem Jahjefendić

Mladen Veršič,
predsednik ZDGNS

Izvajanje posebnih socialnih programov v letu 2015

Center možnosti – tehnično-informacijska pisarna

V Centru možnosti so tehnični pripomočki, ki osebam z okvaro sluha s slušnim aparatom ali brez njega in uporabnikom polževega vsadka pomagajo razumeti in razločevati glasovni govor. V centru imajo uporabniki možnost preizkusa tehničnega pripomočka pred nakupom, svetovanja, informiranja in pomoči pri izboru in uporabi slušnih aparatov, informiranja o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja itd. V letu 2015 smo skupaj s člani odbora in zunanjimi sodelavci izvedli šest predstavitev o tehničnih pripomočkih, dve predstavitvi novega potrjenega Pravilnika o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila, izobraževalni seminar o potrebah oseb z okvaro sluha s predstavitvijo novosti na področju tehničnih pripomočkov, 277 individualnih svetovanj in 138 telefonskih razgovorov in svetovanj o pridobitvi tehničnih pripomočkov. Razdelili smo okoli 1570 različnih informativnih brošur in informacij o tehničnih pripomočkih, pripravili prevode in pridobili navodila za uporabo različnih tehničnih pripomočkov, dostopnih na slovenskem trgu. Na predavanjih smo predstavili tehnične pripomočke, ki so sicer na voljo za ogled v naši tehnično-informacijski pisarni, ker pa mnogi ne morejo priti v Ljubljano v času uradnih ur, smo ta predavanja pripravili v njihovem okolju.

O tehničnih pripomočkih predava Adem Jahjefendić

Naglušne osebe kažejo velik interes za tehnične pripomočke. Le-ti jim omogočajo, da postanejo aktivni člen družbe, ter jim omogočajo »vidnost«. Program zelo dobro opravlja svoj namen in dosega vse zastavljene cilje. Ostaja pa še vedno problem, saj prodajalci slušnih aparatov ne spodbujajo upo-

rabe funkcije »T« in velikokrat moramo osebo napotiti k prodajalcu slušnih aparatov, da vklopijo funkcijo »T«. Šele po ponovnem obisku v Centru možnosti z vklopljeno omenjeno funkcijo lahko oseba preizkusi poslušanje prek induktivne zanke. Ta težava še vedno ostaja kljub nenehnemu opozarjanju prodajalcev in zdravstvene zavarovalnice. Prav tako ostajajo nerešene težave, saj zdravniki še vedno na izvide ne pišejo odstotka izgube sluha po Fowlerju in s tem osebam z okvaro sluha omejujejo uveljavljanje pravic do tehničnih pripomočkov.

Govor je bil podprt s tekstom, slušno zanko, tolmačen v slovenski znakovni jezik in prevajan v slovenščino.

Usposabljanje za aktivno življenje in delo – naglušni

Gre za zagovarjanje pravice do posebnih socialno-govornih in akustičnih prilagoditev naglušnim osebam pri premagovanju komunikacijskih ovir v sliščem okolju. V program smo vključevali individualno svetovanje in pravno pomoč, izdelavo pravnih nasvetov, delovanje odbora naglušnih oseb, obveščanje in delo z javnostjo in izdelavo informativnih gradiv. Program se tesno povezuje s programom Center možnosti – tehnično-informacijska pisarna, saj se poleg predstavitev tehničnih pripomočkov osebe informirajo tudi o pravicah do slušnega aparata, zdravstvenem zavarovanju, o pravicah z naslova pokojninsko-invalidskega zavarovanja in nadomestil za telesno okvaro. V letu 2015 je imel odbor naglušnih tri seje, na katerih je potrdil načrt dela, opozoril na probleme, s katerimi se srečujejo naglušne osebe v društvih, pregledal poročilo dela v prejšnjem letu, predlagal udeležence na skupščini Evropske zveze naglušnih in podal predloge in smernice za nadaljnja izvajanja

aktivnosti za potrebe naglušnih in oseb s polževim vsadkom. V mesecu aprilu je v Essnu v Nemčiji potekala skupščina Evropske zveze naglušnih, katere članica je tudi Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. Na omenjeni skupščini je bila sprejeta deklaracija z naslovom »Dostop do slušnih aparatov je dostop do priložnosti«, ki so jo podpisali tudi naši predstavniki. Osrednji seminar Zveze smo organizirali na temo naglušnosti in polževega vsadka.

Predavanje o sluhu in slušnih aparatih

Program se izvaja celo leto. V letu 2015 smo skupaj z nekaterimi člani odbora naglušnih izvedli šest predavanj o uporabi in načinu pridobitve slušnega aparata, kamor so nas povabili predstavniki društev, domovi upokojencev in lokalna skupnost. Na predavanjih smo slušatelje seznanili s pravicami do slušnega aparata, s postopki pridobitve slušnega aparata, s pravicami iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, predvsem pa smo jih opozarjali, na kaj morajo biti pozorni pri menjavi, preizkusu in testiranju slušnega aparata. Te informacije lahko sicer osebe dobijo tudi na Zvezi, v naši tehnično-informacijski pisarni, ker pa mnogi ne morejo priti v Ljubljano v času uradnih ur, smo ta predavanja pripravili v njihovem okolju.

Izvedli smo srečanje oseb z okvaro sluha iz celotne Slovenije v obliki mednarodne konference o naglušnosti: »Slišim, a ne razumem«, pripravili videospot ob mednarodnem dnevu skrbi za sluh, 3. marca, izvedli izobraževalni seminar o potrebah oseb z okvaro sluha: pravicah do slušnega aparata, delo-

Mednarodna konferenca o naglušnosti

vanju skupin za samopomoč, o pridobitvi polževega vsadka; izvedli 262 individualnih svetovanj in 191 telefonskih razgovorov, e-pošt o informacijah glede pridobitve, ustreznosti in delovanja slušnega aparata. Na območju celotne Slovenije smo skupaj z društvi razdelili okoli 1845 različnih informativnih brošur o pravicah do slušnega aparata in pridobitvi polževega vsadka. Naš pravni svetovalec je pripravil 7 pravnih mnenj. Pripravili smo prevode različnih mednarodnih dokumentov, deklaracij in smernic mednarodnih in evropskih organizacij oseb z okvaro sluha (Svetovna zveza gluhih, Evropski invalidski forum, Mednarodna organizacija naglušnih, Evropska zveza naglušnih). Ostajajo pa tudi nerešene težave, kot že omenjeno, saj zdravniki na izvide ne pišejo odstotka izgube sluha po Fowlerju in s tem omejujejo osebam z okvaro sluha uveljavljanje pravic z naslova nadomestila za telesno okvaro, saj morajo ponovno na preglede in zahtevati ta podatek od ORL-specialista, kar zaposlenemu predstavlja en dan dopusta ali bolniškega staleža po nepotrebem. Veliko oseb in njihovih svojcev nas je kontaktiralo, da imajo težave pri pridobivanju slušnega aparata, saj jih dobavitelji ne obvestijo o možnosti pridobitve slušnega aparata brez doplačila. Pogovori med upravičenci do slušnega aparata in dobavitelji največkrat potekajo le o višini doplačila za slušni aparat, so nas opozorili mnogi uporabniki in njihovi svojci ob obisku ali po telefonu.

Osrednji seminar Zveze na temo naglušni in osebe s polževim vsadkom

Glasilo iz sveta tišine

Pripravljali smo informacije in informirali gluhe, gluho-slepe in naglušne člane ter njihove svojce, starše gluhih in naglušnih otrok, tolmače slovenskega znakovnega jezika, strokovnjake s področja dela z osebami z okvaro sluha in druge.

V glasilu vsebino in tekst prilagajamo gluhim bralcem, prilagajamo pa tudi informacije javnega značaja s področja zakonodaje, ki se nanaša na

življenje in delo uporabnikov. V glasilu smo prav tako objavljali prispevke o aktualnih mednarodnih dogodkih iz sveta gluhih in naglušnih, kot so: udeležba na generalni skupščini Evropske zveze gluhih (EUD), poročilo z generalne skupščine in konference Evropske zveze naglušnih (EFHOH), mednarodna konferenca o naglušnosti: »Slišim, a ne razumem!«, človekove pravice in naglušni – poročilo z delavnice v Kopenhagenu, mednarodni športni projekti v letu 2016, mednarodni kongres za izobraževanje gluhih 2015, poročilo in zaključki s kongresa Mednarodnega komiteja za šport gluhih 2015, Clin d’Oeil festival gluhih 2015 in drugi.

Prevedli in prilagodili smo mednarodne informacije, ki so jih pripravile evropske in svetovne organizacije gluhih in naglušnih, in jih objavili v glasilu: Resolucija XVII. svetovnega kongresa Svetovne zveze gluhih, essenska deklaracija o dostopnosti do slušnih aparatov itd. Poročali smo tudi o mednarodnih uspehih naših perspektivnih gluhih in naglušnih športnikov na evropskih in mednarodnih tekmovanjih, kot so: Evropsko prvenstvo gluhih v atletiki 2015, Mednarodni teniški turnir gluhih, udeležba na 18. zimskih Olimpijskih igrah gluhih, objavili smo koledar mednarodnih tekmovanj gluhih za leto 2015. V celotnem letu smo v glasilu zajeli informacije, ki so za naše bralce pomembne, in jim teže razumljive vsebine s področja zakonodaje in pravic približali na njim razumljiv način, in sicer s prispevki na področjih pravic do uveljavljanja odgovornosti zaradi stvarne napake, napotkov za ravnanje z odpadki, izrednih razmerah in pomembnih informacijah, zaznavanja gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb ter obveščanja o požaru, bralce smo seznanili s pravico in načinom pridobitve statusa študenta s posebnimi potrebami, pisali o dostopnosti spletnih strani za invalide itn.

Izdane številke glasila v letu 2015

Veliko pa je bilo tudi različnih poučnih tem, nasvetov in življenjskih zgodb: Tolmač slovenskega znakovnega jezika prvič v šolskem prostoru, kako ne-

invalidi vidijo invalide, avstrijski znakovni jezik pod zaščito UNESCO, spletni slovar slovenskega znakovnega jezika, zaključek odličnega projekta Vidusign, predstavili smo didaktično igro v znakovnem jeziku Znakolov, se dotaknili načinov komunikacije z gluho in naglušno osebo, naglušnost in oglušelost v gledališču, gluhoti, kaj je znakovni jezik, bralce informirali, da je Finančna uprava RS prilagodila spletne strani tako, da so dostopne tudi ranljivim skupinam, pojasnili, kaj sta polžev vsadek in tinitus – šumenje v ušesih, kako do novega slušnega aparata, predstavili pregled implantabilnih slušnih rešitev, pisali o depresiji, dostopnosti kulturne dediščine v muzejih in galerijah za gluhe in naglušne osebe in ostalih koristnih ter zanimivih vsebinah.

V letu 2015 smo v rubriki Zanimivo uvedli redno temo Slovenska mesta, v kateri predstavljamo zgodovino slovenskih mest, njihove kulturno-umetnostne in zgodovinske znamenitosti, značilnosti okolice, predvsem pa seznanjamo bralce, da so v teh krajih tudi sedeži naših društev, in opisujemo njihovo delo od ustanovitve do danes. S to temo bomo nadaljevali tudi v letu 2016.

Glasilo objavljamo še na spletni strani v elektronski obliki, kar omogoča dostopnost ostalim gluhim in naglušnim, ki niso naši člani, in zainteresirani javnosti. Od leta 2014 se je med prejemalec glasila vključilo tudi 10 bibliobusov po vsej Sloveniji, v katerih je naše glasilo prav tako dostopno uporabnikom v odročnejših krajih, poleg tega ga glasilo prejema 63 knjižnic po vsej Sloveniji. V letu 2015 smo izdali 9 številok z naklado 3700 izvodov na številko. Ena številka je bila dvojna (februar, marec) in ena trojna (junij, julij, avgust). Povprečno število strani glasila je bilo 36.

Glasilo je za starejšo populacijo, ki ni večja uporabe elektronskih medijev, televizijske in radijske informacije pa so zaradi okvare sluha zanjo nedostopne, izjemnega pomena in včasih edini razumljivi vir informacij. Glasilo Iz sveta tišine je prav tako eden redkih tiskanih medijev, ki mesečno sledi in poroča o dogodkih, športnih in kulturnih zanimivostih gluhih, naglušnih in gluhoslepih doma in po svetu.

Dokazila o realizaciji v letu 2015 se nahajajo na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, saj vsako leto za potrebe našega arhiva vežemo dva kompleta vseh letno izdanih številok. Glasilo pa je v elektronski obliki dostopno tudi na naši spletni strani: <http://www.zveza-gns.si/iz-sveta-tisine>.

Adem Jahjefendić

Izvedeni kulturni in športni projekti Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije v letu 2015

1. Kulturni projekti

• Gledališki festival

Mestno društvo gluhih Ljubljana je 14. novembra 2015 prevzelo organizacijo XI. gledališkega festivala gluhih v gledališki dvorani BTC SiTi Teater Ljubljana. Nastopilo je deset gledaliških skupin iz šestih društev. Program sta povezovala gluha sovoditelja Jelena Bolšedonova in Gašper Rems.

Festivala se je udeležilo 45 igralk in igralcev ter osebja iz spremstva. Dogodek je bil spremljan tudi s tolmači slovenskega znakovnega jezika, ki so dialoge gluhih gledaliških akterjev v znakovnem jeziku prevajali v slovenski govorni jezik. Dvorano je zapolnilo 225 gledalcev, ljubiteljev gledališke umetnosti.

Gledališki festival

• Filmski festival

Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana je oktobra 2015 v projekcijski dvorani Kinodvor v Ljubljani organiziralo filmski festival. Na razpis organizatorja so se odzvala tri društva in skupina udeležencev filmske delavnice v Kranjski Gori z osmimi filmi. Festival je obiskalo 130 gledalcev.

Udeleženci so prejeli priznanja

• Likovna kolonija gluhih

V času od 22. do 24. maja 2015 je Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske organiziralo likovno kolonijo v briškem kraju Šmartno pri Kojsem. Udeleženci so imeli možnost izbire likovnih motivov pri krajinskih razgledih (briški griči z vinogradi), detajlih starega jedra vasi Šmartno ter starih kamnitih zgradbah. Likovni umetniki, bilo jih je devet, so bili nastanjeni v družinskem hotelu San Martin, kjer je bila organizirana tudi prehrana (zajtrk in večerja).

Udeleženci likovne kolonije gluhih

Vsa nastala likovna dela so bila razstavljen v vinski kleti hotela San Martin do septembra istega leta.

• Premiera celovečerne gledališke igre

Gledališka skupina Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Tihe stopinje je pod taktirko gluhe režiserke Lade Lištvanove pripravila novo gledališko igro z naslovom »Helen Keller«, v kateri nastopajo

Prizor s predstave

gluhi gledališčniki, in se predstavila v slovenskem znakovnem jeziku s pomočjo tolmačev. Premierna igra je bila v petek, 19. junija 2015, ob 17. uri v gledališki dvorani SiTi Teater BTC v Ljubljani.

V novi igri so prikazali zgodbo o Helen Keller, gluhi in slepi ženski, ki je premagala svojo drugačnost in posvetila življenje delu za druge ljudi. Ves čas je imela ob sebi pomočnico, učiteljico Anne Sullivan, ki je bila komunikacijski most med njo in okolico. Razvila je posebno tehniko komuniciranja med njo in Helen. Nastopali so: Zlatka Petrač, Marta Vavpetič, Jelena Bolšedonova, Nejc Drekonja, Barbara Čarman in Kati Perme.

- **Gledališka in filmska delavnica**

Gledališka delavnica je bila od 10. do 12. aprila 2015 v počitniškem domu Zveze. Prišlo je 22 udeležencev iz cele Slovenije – iz Kopra, Velenja, Celja, DGN Ljubljana, Kranja, Maribora, Nove Gorice in celo udeleženka iz Španije. Delali so pod vodstvom Jelene Bolšedonove, pomočnice mentorice. Na povabilo programa Kultura gluhih Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je iz Španije priletel znani gluhi performer Javier Guisado Martin alias Chavi. Španec Chavi je pripravil delavnico na temo pantomime ter prikazal, kako se uporablja mimika od glave do pasu. Bistvo sta ugibanje in improvizacija z občinstvom: poezija, ples, pantomima in igra. Vsi udeleženci so se vključili v njegovo improvizacijo.

Na delavnici so se vsi zabavali

Projekt Filmska delavnica gluhih« je bil od petka, 8. maja, do nedelje, 10. maja, v počitniškem domu Zveze v Kranjski Gori z 8 ljubitelji videotehnike. Udeleženci so se v teoretičnem delu delavnice ukvarjali s prikazom veččin snemalne tehnike, pravilne uporabe reflektorskih luči, priprave na snemanje v obliki grafičnega organizatorja, tako imenovanega »storyboarda«. Grafični organizator je zapisan v obliki ilustracij ali slik, ki so prikazane v zaporedju

za predhodno vizualizacijo filmskih ali animacijskih sekvenc. Na koncu prvega dneva delavnice so zbirali ideje za snemanje filmske zgodbe in se odločili za tri filme: »Na stranišču«, »Ljubezen na klopi« in »Pozabljena komunikacija«.

Filmska delavnica

Na delavnici so spoznavali programsko aplikacijo Canopus Edius za montažo videoposnetkov v visoko ločljivi (HD) resoluciji in Movie Maker. Učili so se tehnike montaže: priprava videozapisov za montažo, izrez sekvenc, montiranje več sekvenc v določena zaporedja, grafična obdelava videozapisov, finalizacija celotne montaže ter opremljanje filma s špico in podatki.

- **Strokovni simpozij »Gledališča, prisluhnite! Tudi gluhi in naglušni želimo uživati kulturne dobrine.«**

Slovenski gledališki inštitut in Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije sta v okviru projekta iz Evropskega socialnega sklada »Dostopnost do kulturne dediščine ranljivim skupinam« 15. septembra 2015 organizirala strokovni simpozij.

Predstavniki gledaliških institucij

Strokovni simpozij je bil organiziran, da bi analizirali stanje dostopnosti uprizoritvene umetnosti osebam z okvaro sluha, in to tako z vidika uporabnikov teh dobrin kot tudi njihovih ustvarjalcev.

Ključni predavatelji in predavanja:

- Posnetek stanja izvajanja kulturnih projektov za ranljive skupine, dr. Sašo Gazdić, vodja Službe za kulturne raznolikosti in človekove pravice na Ministrstvu za kulturo,
 - Ocena stanja na področju dostopnosti gluhih in naglušnih oseb do kulturnih dobrin in ukrepi Ministrstva za kulturo za izboljšanje dostopnosti, Simon Žorga, svetovalec I za invalidsko problematiko, Služba za kulturne raznolikosti in človekove pravice, Ministrstvo za kulturo,
 - Vzorednice dostopnosti do kulturne dediščine in dostopnosti do gledališč, Vida Koporc Sedej, profesorica geografije in umetnostne zgodovine, sekretarka, Direktorat za kulturno dediščino, Ministrstvo za kulturo,
 - Dostopnost avdiovizualnih medijev, Ivan Oven, sekretar, Direktorat za medije, Ministrstvo za kulturo.
- **Mednarodni festival vizualne umetnosti gluhih »Clin d'Oeil« 2015, Reims (Francija)**

Na festivalu se srečujejo gluhi ljudje z vsega sveta, a kljub temu festival »Clin d'Oeil« ni namenjen zgolj gluhemu občinstvu, saj pozdravlja širšo javnost ter zagotavlja in povečuje ozaveščenost preostale slišče javnosti. Na festivalu sta v uporabi tako znakovni kot tudi govorni jezik – dvojezičnost. Clin d'Oeil je dogodek, kjer se na invalidnost niti ne pozabi niti se je ne poudari. To je mesto, ki spodbuja kulturno raznolikost in spoštovanje individualnosti.

Prizor s festivala

Da bi ta festival približali naši javnosti, sta se ga na podlagi sklepa s sestanka vodij kulturne sekcije društev z dne 22. januarja 2015 udeležila Lada Lištvanova in Gorazd Orešnik, ki sta pripravila video-reportažo in material za predavanje v Sloveniji za gluho javnost.

- **Konferenca o dostopnosti spletnih strani javne uprave in drugih spletišč Republike Slovenije**

Konferenca o dostopnosti spletnih strani je bila izvedena 27. januarja 2015 v organizaciji založbe Beletrina, v Cankarjevem domu Ljubljana.

Predstavniki posameznih skupin oseb z različnimi oviranostmi (gibalno ovirani, slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, osebe s težavami v duševnem zdravju in osebe po poškodbi glave in možganov) so sodelovali v študijskem projektu Razširimo obzorja kulturnega in se usposobili za pregledovanje in ocenjevanje stanja dostopnosti spletnih strani prek WCAG-priporočil. Anton Petrič je svoj pogled na dostopnost spletnih strani podal v okviru delovanja in izkušenj, pridobljenih na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije.

- **Konferenca »Dostopnost do kulturne dediščine v muzejih in galerijah«**

Na povabilo projektne skupine Slovenskega etnografskega muzeja sta se konference, ki je bila v ponedeljek, 11. maja 2015, v sejni dvorani Slovenskega etnografskega muzeja, udeležila predsednik Zveze Mladen Veršič in strokovni delavec Zveze Anton Petrič, ki je imel aktivno vlogo. Na konferenci je z referatom predstavil dostopnost muzejev in galerij gluhih in naglušnim osebam ter izpostavil primere dobre prakse.

Glavni namen konference je bila predstavitev teoretskih izhodišč in primerov dobrih praks pri zagotavljanju dostopnosti do kulturne dediščine v muzejih in galerijah. Z izobraževanjem želi Slovenski etnografski muzej prispevati k dodatni usposobljenosti strokovnih muzejskih delavcev in ostale strokovne javnosti ter pridobiti čim več zadostnih znanj o tem, na kakšne načine pripadnikom ranljivih skupin omogočiti enake možnosti dostopa do informacij. Na konferenci sta bili prisotni tudi tolmački slovenskega znakovnega jezika.

- **Prva radijska oddaja v slovenskem znakovnem jeziku na Radiu Slovenija 3**

Na Radiu ARS so se vprašali, koliko je področje kulture dostopno gluhih in naglušnim, koliko jih slišči razumejo in kakšne vsebine ustvarjajo gluhi in naglušni sami. Gre za prvo radijsko oddajo v slovenskem znakovnem jeziku z gluhih in naglušnih gosti, ki jo je pripravil Radio ARS v sodelovanju z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije s svojimi sodelavci: Antonom Petričem, Matjažem

Juhartom in Darjo Pajk ter tolmačko slovenskega znakovnega jezika Natalijo Spark.

Prva radijska oddaja v znakovnem jeziku

- **Okrogla miza v Muzeju novejšje zgodovine**

Na okrogli mizi, ki je bila v sredo, 11. novembra 2015, v zanimivem okolju razstave Časovna kapsula, ki so jo v okviru EuroVision Laba ustvarili mladi v sodelovanju s kustosi iz različnih slovenskih muzejev, so gostili predstavnice in predstavnike treh organizacij muzejev: mag. Tanjo Roženberger iz slovenskega odbora Mednarodnega muzejskega sveta, dr. Aleksandro Berberih Slana iz Skupnosti muzejev Slovenije in dr. Flavia Bonina iz Slovenskega muzejskega društva.

Z njimi so odprli ključna vprašanja o smereh družbene odgovornosti slovenskih muzejev. Pogovor je povezovala Tina Palaić. Pogovarjali so se o učinkovitem podajanju informacij in sporočil na muzejskih razstavah ter participatornih pristopih v muzejih. Anton Petrič, vodja programa Kultura gluhih na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, je načel temo dostopnosti muzejev osebam z okvaro sluha in z njimi iskal odgovore, kako muzej tem osebam približati.

- **Zaključna konferenca projekta »Dostopnost do kulturne dediščine ranljivim skupinam«**

V sredo, 18. novembra 2015, je bila v Cankarjevem domu zaključna konferenca »Dostopni za vse«. Konferenca je osvetlila dosežene cilje, aktivnosti in rezultate projekta Dostopnost do kulturne dediščine ranljivim skupinam. Strokovni delavec Zveze Anton Petrič je z referatom podal videnje dostopnosti te dediščine gluhih in naglušnim osebam.

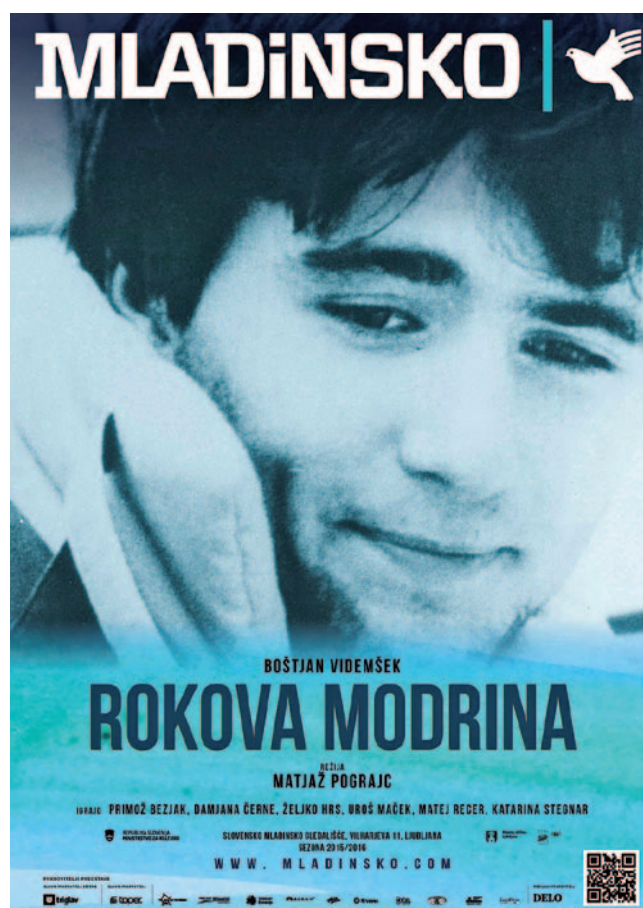
Del projekta so bila tudi izobraževanja za funkcionalno uporabo novih tehnologij, interneta in pridobitev znanja s področja managementa kulturnih vsebin ter možnosti za vzpostavitev pogojev za delo invalidov in izboljšanje fizične dostopnosti do

muzejskih zbirk. Razvijali in izvajali so se novi pedagoški in andragoški programi, ki povečujejo dostopnost muzejskih vsebin ter privabljajo nove obiskovalce v slovenske muzeje. Projekt je v muzejsko delo vključil tudi študente iz ranljivih skupin.

- **Gledališka predstava »Rokova modrina« v znakovnem jeziku**

Slovensko mladinsko gledališče je v sodelovanju z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije pripravilo gledališko predstavo Rokova modrina, ki jo je po dramskem prvencu novinarja Boštjana Videmška zrežiral Matjaž Pograjc v znakovnem jeziku s pomočjo tolmača. Na sporedu je bila v četrtek, 12. novembra, ob 19. uri v zgornji dvorani Slovenskega mladinskega gledališča. Predstavo je prevajala v slovenski znakovni jezik tolmačka Nataša Kordiš.

Predstava je govorila o našem vrhunskem alpskem smučarju iz obdobja nekdanje skupne države Jugoslavije, Roku Petroviču.

- **Premiera filma gluhega režiserja »Agent proti mafiji«**

V nabitom polnem kulturnem domu Franca Bernika v Domžalah so v soboto, 28. novembra 2015, obiskovalci videli celovečerni film Nejca Drekonje

»Agent proti mafiji«, ki je nastal v koprodukciji Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Posebnost tega filma je, da so v njem igrali gluhi igralci, ki so uporabljali znakovni jezik.

- **3. maj – svetovni dan smeha – v Kopru**

Geslo letošnjega praznovanja svetovnega dneva smeha je bilo »Smeh z in za ljudi z manj priložnostmi«. S pomočjo tega dogodka so želeli povezati vse, tudi tiste, ki so gibalno ovirani, gluhi ali naglušni, imajo težave v duševnem zdravju in seveda vse ostale, ki imajo zaradi kakršnegakoli razloga v življenju manj priložnosti. Posebnost tega dogodka,

Slavko Pavlič in Ivan Vačovnik

ki je po naših informacijah niso izpeljali še nikjer na svetu, je ta, da je bil v celoti tolmačen v slovenski znakovni jezik. To je omogočila Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki je ena od sodelujočih organizacij v projektu. Gluha pantomimika Slavko Pavlič in Ivan Vačovnik sta nastopila v skeču »Čuden ulov«.

- **Mednarodni dan gluhih 2015**

Mednarodni dan gluhih 2015 je bil izveden v sodelovanju z Društvom gluhih in naglušnih Koper v soboto, 19. septembra, v Kopru. Slavnostna akademija, ki jo je režirala gluha režiserka Lada Lištvanova, je bila v kinodvorani Planeta TUŠ Koper, popoldanski program pa se je odvijal v prostorih Grand hotela Bernardin v Portorožu. Moto dogodka je bil »Naš jezik je v naših rokah. Z znakovnim jezikom gluhi zmoremo!«.

Mednarodni dan gluhih, Koper 2015

2. Športni projekti

- **Zimske Olimpijske igre gluhih 2015, Hanti-Mansijsk (Rusija), 28. marec–5. april 2015**

Slovenija se je udeležila zimskih Olimpijskih iger z odpravo, ki so jo sestavljali: Anja Drev –tekmovalka, Drago Drev – trener, Rok Tomažič – pomočnik trenerja, Sabina Hmelina – delegatka na kongresu Mednarodnega komiteja za šport gluhih (ICSD), Sonja Drev – spremljevalka, hčere Anje Drev in Anton Petrič kot vodja odprave, obenem tudi delegat na kongresu ICSD. Anja Drev je članica smučarskega kluba GSK Mozirje in več let trenira pod vodstvom Draga Dreva, v zadnjih mesecih se jima je pridružil še Rok Tomažič, ki je skrbel za tehnične detajle in analizo treningov.

Slovenska odprava si je pred odhodom potihem zastavila cilj, da Anja Drev osvoji vsaj eno medaljo, kar je bilo izpolnjeno, in sicer s tretjim mestom v smuku. Anja je imela možnost osvojiti še eno me-

Vesetje ob doseženem Anjinem tretjem mestu v smuku

daljo, če je ne bi ovirala bolezen (prehlad) zaradi sibirskega mraza in dolge, naporene poti. Zadnjo medaljo na zimskih Olimpijskih igrah gluhih je osvojila Sabina Hmelina, ko je bila srebrna v paralelnem slalomu v Sundsvallu leta 2003.

- **Kongres Mednarodnega komiteja za šport gluhih (ICSD), Hanti-Mansijsk (Rusija), 26. in 27. marec 2015**

V Hanti-Mansijsku je pred pričetkom zimskih Olimpijskih iger gluhih potekal tudi kongres, 45. po vrsti od leta 1924. Delegati iz 55 držav so se zbrali v kongresni dvorani UGRA šahovske akademije, med njima sta bila dva naša, to sta Sabina Hmelina in Anton Petrič.

Hmelina in Petrič kot delegata na ICSD kongresu

- **Mednarodni teniški turnir gluhih, Portorož, 28.–30. maj 2015**

Športna zveza gluhih Slovenije je ob asistenci družbe Športni turizem Portorož in Teniške zveze Slovenije organizirala drugi mednarodni teniški turnir gluhih, ki je bil v Portorožu od 29. do 30. maja na teniških igriščih Športno-rekreacijskega centra Marina Portorož. Turnir se je točkoval za svetovno

lestvico gluhih tenisačev. Marino Kegl je v četrtfinalu izgubil proti tretjemu nosilcu turnirja Vincenzu Novelliju iz Francije.

Istočasno je potekal inšpekcijski obisk predstavnikov Evropske športne organizacije gluhih (EDSO) Tobiasa Burza, tehničnega direktorja tenisa, in Nialla Fearona, člana izvršnega odbora EDSO, ki sta si ogledala prizorišče Evropskega prvenstva gluhih v tenisu 2016 na isti lokaciji. Sprejel ju je piranski župan Peter Bossman.

Slavnostna razglasitev

- **Svetovno prvenstvo gluhih v košarki, Taoyuan (Tajpej), 4.–12. julij 2015**

Na podlagi več sestankov s kandidati za košarkarsko reprezentanco gluhih o Svetovnem prvenstvu gluhih v košarki, ki je bilo v mesecu juliju v Taoyuanu na Tajvanu, smo pridobili od njih osem pisnih soglasij za sodelovanje v omenjenem projektu. Od teh sta dva nova igralca, ki nista bila še nikoli v reprezentanci. V tem času je zaradi zdravstvenih razlogov prišlo do umika enega kandidata, tako da smo jih imeli le sedem. Zaradi premajhnega števila igralcev, ki so podali pisno soglasje za sodelovanje v projektu Svetovno prvenstvo Taoyuan 2015, je Sekretariat Športne zveze gluhih Slovenije sprejel sklep, da se umakne iz tekmovalnega programa za leto 2015.

- **Evropsko prvenstvo gluhih v atletiki, Bydgoszcz (Poljska), 20.–25. julij 2015**

Slovenska odprava v atletiki v sestavi gluhega atleta Tadeja Encija, trenerke Petre Poznič in vodje odprave Roberta Žlajpaha se je udeležila Evropskega prvenstva gluhih v atletiki v mestu Bydgoszcz na Poljskem. Na tem prvenstvu je nastopilo 185 atletov in atletinj iz 24 držav. Moška konkurenca je tekmovala v 19 atletskih disciplinah, medtem ko so ženske tekmovala v 20 disciplinah. Tadej Enci je tekmoval v disciplinah 200 in 400 metrov. V di-

sciplini 400 metrov je bil zelo uspešen, saj je kot debitant na svojem prvem mednarodnem nastopu med gluhih s tretjim mestom osvojil bronasto medaljo in obenem dosegel tudi osebni rekord.

Tadej Enci

- **Svetovno prvenstvo gluhih v tenisu, Nottingham (Velika Britanija), 21.–26. julij 2015**

V Nottinghamu je bilo prvo svetovno prvenstvo gluhih v tenisu, medtem ko so vsa leta igrali na svetovnem nivoju le ekipno v pokalu Dresse and Maere. Prvenstva so se udeležili Marino Keglj – igralec, Tomislav Ternar – asistent trenerja in sparing partner in Darko Keglj – trener in vodja odprave.

Marino je prvenstvo zaključil s porazom v drugem kolu proti prvemu nosilcu, takrat najboljšemu tenisaču na svetu, Francozu Mikaelu Laurentu.

- **Svetovno prvenstvo gluhih v bowlingu, Bologna (Italija), 20.–30. avgust 2015**

Na podlagi preteklih rezultatov s prejšnjih tekmovanj in dveh letošnjih državnih prvenstev gluhih v bowlingu je bilo izbranih 6 kandidatov in kandidatke za bowling reprezentanco gluhih. Na pripravah pa so se začeli osipi kandidatov iz različnih razlogov, tako da je ostal le en, ki pa je podal izjavo, da se ne čuti pripravljenega dosegati povprečje 190 kegljev. Zato je Športna zveza gluhih Slovenije predčasno zaključila projekt in se ni udeležila svetovnega prvenstva.

- **Državna prvenstva gluhih 2015**

V letu 2015 je bilo v sodelovanju z društvi gluhih in naglušnih Slovenije izvedenih 12 državnih prvenstev različnih športnih panog. Rezultati vseh državnih prvenstev so bili objavljeni na spletni strani Zveze in glasilu Iz sveta tišine.

Dobitnice medalj državnega prvenstva v odbojki

Spletna TV je globalni medij, ki informira in izobražuje s sliko, tekstom, znakovnim jezikom ter z zvokom.

Spletno informiranje je celovito, ažurno, relevantno ter časovno in prostorsko neomejeno.

Vabimo vas k ogledu naših prispevkov, ki so s klikom dostopni na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije www.zveza-gns.si.

Nastavitve polževega vsadka

Sluh je eden izmed človekovih najpomembnejših čutov, saj ima veliko vlogo pri zaznavanju, pomnjenju, razvoju govora in jezika, oblikovanju pojmov in razvoju mišljenja. Zaznamuje človekovo socialno, mišljenjsko in čustveno področje.

Izguba sluha je motnja, ki močno vpliva na kakovost posameznikovega življenja, saj mu onemogoča hitro izmenjavo in pridobivanje informacij, vpliva na sporazumevanje, kakor tudi na delovno učinkovitost.

Razgovor pred nastavitvijo

Polžev vsadek (PV) omogoča gluhim in močno naglušnim osebam zaznavo zvoka na drugačen način in jim tako omogoča polno in kvalitetno življenje. Slušni aparati za hudo stopnjo naglušnosti ali praktično gluhost omogočajo le omejeno pomoč, saj so zasnovani tako, da zvok samo ojačijo. PV obide nedelujoč del notranjega ušesa in dovede signale zvoka neposredno do slušnega živca, zato je primeren za tiste okvare sluha, kjer je primarni vzrok okvara v notranjem ušesu (polžu). Glavni namen PV je torej vzpostaviti pot, ki bo omogočila sprejem zvokov iz okolja po slušni poti. Primeren je za ljudi, ki jim slušni aparat ne more posredovati zadovoljivih govornih informacij.

Delovanje polževega vsadka

Sistem PV spremeni vsakodnevne zvoke v kodirane električne impulze. Mikrofon lovi zvoke okolja in jih prevaja v govorni procesor. Ta jih analizira in digitalizira v kodirane signale, ki se potem prevajajo do oddajnika. Oddajnik pošilja signal prek kože do notranjega dela, kjer se spremeni v električni signal. To se potem pošilja v elektrodo in šibki električni impulzi stimulirajo preživele živčne končiče. Možgani te dražljaje prepoznajo kot zvok, ki se od

mikrofona naprej prenese v nekaj mikrosekundah, tako da uporabnik sliši zvoke skoraj sočasno, ko se zgodijo.

Nastavitev govornega procesorja

Štiri do šest tednov po operaciji bolnik prejme zunanje dele PV. Takrat se ponovno izmeri delovanje notranjega dela, govorni procesor pa se prilagodi in nastavi individualnim potrebam posameznika; glede na stanje slušnega živca, preostale višje ležeče slušne poti in dojetanje novo nastale slušne zaznave. Pogovorno ta proces imenujemo »fitting« – prilagajanje dinamičnega območja poslušanja uporabniku. Nastavitev je individualno prilagojena za vsakega uporabnika in tudi za vsako uho posebej.

Elektroda, ki je v polžu, ima določeno število kanalov, ki pokrivajo različna frekvenčna področja. Za vsak kanal nastavimo prag slišnosti in prag najbolj ugodnega nivoja poslušanja. Pri otrocih si poleg opazovanja reakcij pomagamo z določenimi meritvami, ki jih merimo že med operativnim posegom. Gre za to, da procesor uporabniku ustrezno nastavimo, tako da je signal slišen, ne pa neugodno glasen, vzdolž celotne elektrode. Pri kasnejših nastavitvah so nam v veliko pomoč starši in terapevti s svojimi opažanji otrokovega napredka pri razvijanju slušne pozornosti. Obstaja več načinov in strategij kodiranja zvočnega signala, ki jih individualno izbiramo in nastavljammo ter tako optimiziramo delovanje celotnega sistema polževega vsadka. Nastavitve so na začetku bolj pogoste, kasneje pa občasne, odvisne od posameznika in njegovega napredka.

Polžev vsadek je pripomoček, ki gluho osebo vrne v svet zvoka ter ji kakovostno spremeni življenje na bolje. Majhnim otrokom premosti veliko oviro, ki bi jim onemogočala normalen govorni in jezikovni razvoj. Znano je, da so otroci, ki so prejeli PV pred drugim letom starosti, imeli praktično enak govorni razvoj kot normalno sliščči vrstniki. Zato je zgodnja vstavev PV pri gluhih otrocih veliko bolj učinkovita kot pri tistih, kjer to zgodnje obdobje zamudimo. Otroci, ki so prejeli PV v starosti do dveh let, so pri testih razumevanja nepričakovanih besed (angl. open set) kakor tudi pri govoru uspešni in primerljivi z normalno slišččimi vrstniki. Kasneje se lahko popolnoma vključijo v normalno sliščče okolje.

Za pravilno izbiro kandidata je potrebna zelo obsežna diagnostika in po vstavitvi vsadka dolgotrajna in usklajena medicinsko-terapevtska in strokovno-pedagoška habilitacija oz. rehabilitacija v maternem jeziku. Zelo pomembno je, da je prilagojena posamezniku. V središču obravnave je

Fitting polževega vsadka

intenzivna slušno-govorna vzgoja. Dobra rehabilitacija omogoča še prednosti in predvsem večjo uporabnost PV.

Takoj po nastavitvi je zelo pomembno, da imajo svojci in starši realna pričakovanja. Kako bo kdo slišal s PV, je najbolj odvisno od obdobja gluhosti. Priporočljivo je, da se začetne vaje, pa tudi nastavitve vrstijo bolj pogosto, potem pa vse redkeje,

odvisno od potreb in predvsem napredka posameznika. Aktivna udeležba v običajnem okolju, kjer se posluša in govori, pa je tudi pomemben dejavnik za uspeh uporabnikov PV.

Vsem gluhim pa PV ne prinaša enakih koristi. Pri odraslih je rehabilitacija bolj uspešna, če je izguba sluha nastopila kasneje v življenju, če ni dolgotrajna in če se je razvila postopno. Na poslušanje s PV vpliva več dejavnikov, še posebej pri odraslih, prelingvalno gluhih osebah. Pri njih je plastičnost osrednjega živčevja slabša kot pri otrocih, zato so prelingvalno gluhi skupina, pri kateri ne pričakujemo, da se bodo diskriminacija ali razumevanje govora ter sama govorna produkcija po vstavitvi PV znatno izboljšali. Kljub temu pa izkušnje kažejo, da se tudi pri omenjeni skupini uporabnikov slušne sposobnosti izboljšajo in tudi koristi PV so večje. Po operaciji zaznavajo zvoke iz okolja, ki jih prej niso, nekatere zvoke pa so sposobni razločevati po glasnosti in višini. Razumevanje besed in stavkov se pri nekaterih izboljšuje še po enoletni uporabi. Izboljšave so sorazmerne z uporabljanjem slušnega aparata pred operacijo, z vključenostjo v redno slušno in govorno terapijo ter s stopnjo izobrazbe.

Razvoj znanja o vzrokih izgube sluha, predvsem pa izjemno hiter medicinsko-tehnični razvoj ter hkratna uvedba novih kirurških tehnik omogočajo, da lahko izboljšamo sluh ali omogočimo slušno zaznavanje pri skoraj vseh vrstah izgube sluha in gluhosti.

Anita Kastelic, Klinika za ORL in CFK Ljubljana

Popravek

V prejšnji številki sta bila na strani 31 v objavi »Kulturni projekti Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije v letu 2016« napačno navedena lokacija in organizator dogodka Likovna kolonija gluhih. Likovna kolonija gluhih bo potekala 24.–26. junija 2016 v Mariboru, in sicer v organizaciji Društva gluhih in naglušnih Podravja Maribor.

Prav tako je v prilogi »Razpis počitniških kapacitet za ohranjanje zdravja in rehabilitacijo oseb z okvaro sluha 2016 – poletje« na 15. strani na seznamu društev gluhih in naglušnih Slovenije prišlo do napake pri navedbi ulice. Pravilen naslov Mestnega društva gluhih Ljubljana je Cankarjeva cesta 9, 1000 Ljubljana.

Za napaki se opravičujemo!

Adem Jahjefendić, urednik

SEK(16) 6

Datum: 29. 1. 2016

Svet za elektronske komunikacije Republike Slovenije (v nadaljevanju: Svet) je na 49. redni seji dne 29. 1. 2016 na podlagi določb prvega odstavka 231. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Ur. l. RS, št. 109/12, 110/13, 40/14 - ZIN-B, 54/14 - odl. US in 81/15; v nadaljevanju: ZEKom-1) sprejel naslednje

Priporočilo Sveta za elektronske komunikacije Republike Slovenije o mobilnih paketih za gluhe in naglušne

Svet ugotavlja, da slovenski izvajalci javnih komunikacijskih storitev mobilne telefonije ne ponujajo naročniških paketov, prilagojenih potrebam gluhih in naglušnih potrošnic in potrošnikov, ki bi sledili dobrim praksam na tem področju.

Svet izvajalcem javnih komunikacijskih storitev mobilne telefonije priporoča, da oblikujejo posebne pakete za gluhe in naglušne potrošnice in potrošnike, ki naj vsebujejo neomejeno uporabo sporočil SMS in znatno količino podatkovnega prometa. Količina zakupljenega podatkovnega prometa naj omogoča brezskrbno uporabo storitev video klicev po lastni izbiri (priporočeno 25 GB). Paketi lahko opcijsko vsebujejo še govorne klice, ki se obračunavajo po porabi. Cene paketov za gluhe in naglušne naj bodo dostopne in znatno ugodnejše od cen običajnih paketov. Ponudba naj vsebuje znatne popuste tudi na cene ostalih storitev.

Svet izvajalcem javnih komunikacijskih storitev mobilne telefonije priporoča, da oblikujejo posebne pakete za gluhe in naglušne potrošnike in potrošnice, ki bodo sledili dobrim praksam in priporočilom Sveta. Prav tako jim priporoča, da se pri oblikovanju storitev in paketov za invalide posvetujejo z invalidskimi organizacijami ter pridobijo mnenje Sveta.

Utemeljitev:

Svet je opravil povpraševanje med mobilnimi operaterji oziroma izvajalci javnih komunikacijskih storitev mobilne telefonije (Telekom Slovenije, Si.mobil, Telemach in T-2) o ponudbi mobilnih paketov za gluhe in naglušne. Na poizvedbo so se odzvali Telekom Slovenije, Si.mobil in T-2.

Na osnovi opravljenega pregleda med operaterji Svet ugotavlja, da Telekom Slovenije in Si.mobil ponujata posebne pakete ali ugodnosti pri mobilnih paketih za gluhe in naglušne:

- Telekom Slovenije: <https://t.co/JtqPkG6ibu>,
- Si.mobil: <https://t.co/dTmlz6PXpy>.

Posebno ponudbo ima tudi Telemach, ki pa je vezana na fiksne storitve. T-2 posebne ponudbe za gluhe in naglušne nima.

Svet pozdravlja posebno ponudbo, ki predstavlja prvi korak k večji dostopnosti elektronskih komunikacijskih storitev za gluhe in naglušne.

Svet je preveril ponudbo in dobre prakse v državah članicah Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (v nadaljevanju: OECD). Ob tem je ugotovil, da izvajalci javnih komunikacijskih storitev mobilne

telefonije oblikujejo posebne pakete, namenjene izključno gluhim in naglušnim potrošnicam in potrošnikom, katerih značilnost je:

- vključena velika količina ali neomejena uporaba sporočil SMS,
- vključena velika količina ali neomejen podatkovni promet,
- izključeni govorni klici ali opcija, da se klici obračunavajo po posebni tarifi,
- znatni popusti na ostale storitve ob predložitvi ustrezne identifikacije.

Pri podatkovnem prometu je bistveno, da paketi vsebujejo takšno količino zakupljenega podatkovnega prometa, ki omogoča brezskrbno uporabo storitev video klicev po lastni izbiri. Po mnenju Sveta je to 25 GB. Svet ob tem posebej opozarja, da brezplačna storitev video klicev, ki jo ponujata Si.mobil in Telekom Slovenije, za gluhe in naglušne ni univerzalno uporabna. Zato jo lahko ponujata kot dodatno opcijo, ki jo naročnica oziroma naročnik posebej izbere, zaradi nje pa količina podatkovnega prometa ne sme biti okrnjena.

Najugodnejši paketi, ki vsebujejo neomejeno količino sporočil SMS in 25 GB podatkovnega prometa, so na voljo že za 15 evrov.

Svet meni, da bi izvajalci javnih komunikacijskih storitev mobilne telefonije morali oblikovati posebne pakete za gluhe in naglušne potrošnike in potrošnice, ki bodo sledili dobrim praksam in priporočilom Sveta. Na osnovi dosedanjih izkušenj Svet tudi meni, da je smiselno, da se izvajalci javnih komunikacijskih storitev mobilne telefonije pri oblikovanju posebnih storitev in paketov za invalide in končne uporabnice in uporabnike s specifičnimi potrebami posvetuje ne le z invalidskimi in drugimi zadevnimi organizacijami, ampak pridobijo tudi mnenje Sveta.

Dr. Dušan Caf,
predsednik

BREZPLAČNE INFORMACIJE. PREIZKUS TEHNIČNIH PRIPOMOČKOV IN BREZPLAČNA PRAVNA POMOČ S PODROČJA ZDRAVSTVENEGA IN INVALIDSKO POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA.

vsak delovni dan od 9 - 14 ure na voljo na

01 505 80 46 ali naglusni@zveza-gns.si

Polžkov vsadek mi je spremenil življenje

Okrogla miza, 10. 3. 2016, na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije

Kje začeti? Najbolje kar na začetku. Rodil sem se kot teže naglušna oseba skupaj s sestro dvojčico. Starši so ugotovili šele pri petih letih najine starosti, da slabo slišiva. Prej niso nič posumili, ker so mislili, da sem jaz bolj zaprta oseba in da komuniciram samo prek sestre. Ona je namreč bolje slišala in mi je prevajala. Tega se ne spomnim, tako so mi povedali. Se pa spomnim, da sem se velikokrat oziral nanjo, ko drugih nisem razumel in mi je ona priskočila na pomoč.

Kot 5-letni fant sem se nekega dne sam kopal v veliki banji in mi je mami želela nekaj zašepetati na desno uho. *»Mami, tu nič ne slišim! Ta ušes imam pokvarjen. Povej mi na to uho.«* (Pokazal sem ji levo uho). Takrat se je vse spremenilo.

Sledilo je veliko pregledov in tako sva oba s sestro dobila slušne aparate (SA). Sestra na obeh ušesih, jaz samo na levega. Desno uho je bilo namreč 100% gluho. Sestra ima po Fowlerju izgube sluha 83%, jaz pa 96%. Logopedi in drugi strokovnjaki so takrat svetovali, naj hodiva v šolo na Zavodu za gluhe in naglušne v Ljubljani.

»Ne!« je bil odločen očetov odgovor. *»Če jima ne bo šlo v slišiči šoli, bomo pa kasneje razmislili o tej možnosti.«*

Še danes sem mu hvaležen, čeprav tega takrat nisem razumel. Res je bilo težko v osnovni šoli, vedno sem sedel v prvi vrsti blizu učiteljice, da sem ji bral z ustnic. Postopoma se mi je nekako odpiralo. Zaradi sluha sem imel težave samo z glasbo in s tujimi jeziki; eno leto s srbohrvaščino in vse do fakultete z angleščino. V začetku tudi s slovenščino, ampak se mi je nekako odprla v srednji šoli.

Danes lahko s ponosom povem, da sem kljub težji naglušnosti diplomiral. Že skoraj štiri leta teče moja življenjska pot kot pot samostojnega podjetnika. Še preden sem odprl svoje podjetje, mi je dr. Weiss v železniškem zdravstvenemu domu v Ljubljani pri pregledu levega ušesa povedal, da se mi sluh slabša, in mi svetoval, naj razmislim in se naučim znakovnega jezika. Istočasno, ko sem odprl podjetje, sem hodil na tečaje znakovnega jezika v Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana. V dveh letih in pol sem uspešno končal vseh pet stopenj.

Proti koncu leta 2014 sem imel komisijo za pravico do uporabe slovenskega znakovnega jezika. Tako sem dobil izkaznico in vavčerje. Te vavčerje že pridno izkoriščam na javnih prireditvah, kjer je prostor prevelik, odmevajoč in hrupen. Pri tem mi zelo pomaga tolmač.

Na začetku leta 2015 sem bil pri enem od ponudnikov slušnih aparatov, ker sem imel pravico do novega SA. Tam so mi svetovali, naj razmislim, če bi šel na vsaditev polževega vsadka (PV). *»Hm ...«* je bil moj odgovor. Nič kaj veliko nisem vedel o tem, čeprav ima PV tudi moj nečak, ki ga je dobil že pri 16 mesecih starosti. Pri ponudniku SA so mi predlagali, naj se posvetujem s strokovnjaki na ORL kliniki v Ljubljani, in me naročil na informativni pregled pri gospe Aniti Kastelic. Šel sem na ta informativni pogovor in pregled, kjer so me trije strokovnjaki preizkušali z nekakšno kovinsko železno palico. Kot sem razumel, so mi povedali, da sem pravi kandidat za PV na desno uho.

Nato sem vse te informacije dal na stranski tir. PV me je sicer kar zanimal, a ko sem poslušal in povpraševal starejše gluhe osebe, so bili vsi proti. In jaz sem jih poslušal! Operacija, groza, komplikacije pri operaciji, še večja groza! Nisem pa vprašal prijatelja svojih let, ki ima PV. Z njim je osebna komunikacija možna izključno z branjem iz ustnic ter v znakovnem jeziku. Mislim sem si: on ima PV in sliši slabše kot jaz, ki imam SA. Iz te izkušnje sem zaključil, da je PV slab.

Vse se je spremenilo, ko sem dobil povabilo na okroglo mizo z naslovom Polžkov vsadek mi je spremenil življenje. Na predavanje sem šel izključno iz radovednosti, saj sem o PV vedel zelo malo. Ničesar nisem imel pripravljenega, na primer kakšnih vprašanj glede uporabe PV. Na ta dogodek se je bilo treba prijaviti prek spletne strani in tam sem označil, da si želim na predavanju tolmača, indukcijsko zanko in neposredno pretvarjanje govora v besedilo.

Moram vam povedati! Uporaba indukcijske zanke je najboljša zadeva! SA sem vklopil na T in svojega govora nisem slišal nič, niti hrupa okoli sebe. Slišal sem samo predavatelja, ki je govoril v mikrofona. 96% izgubo sluha imam, in sem razumel 100% brez kakršnihkoli vprašanj, kot na primer: *»Hm ... Kaj je pa rekel?«* Nisem potreboval ne tolmača niti besedila na projektorju. Super zadeva!

Priporočam vsem naglušnim, ki imajo možnost pri SA nastaviti/vklopiti na T, naj pridejo vsaj enkrat poslušat kakršnokoli predavanje o problematiki ali rešitvah gluhot. Ne bo vam žal!

Nobenih težav nisem imel niti pri pisanju povzetkov ter vprašanj ob istočasnem poslušanju. Ko bi vi vedeli, kakšne težave sem imel s tem na fakulteti! Nič nisem odnesel od predavanj. Zahvalim se lahko samo dobrim sošolcem, ki so mi z veseljem dali zpiske, da sem si jih skopiral. Če bi takrat nosil vsaj FM-sistem, ki je zelo podoben indukcijski zanki, bi bilo morda danes pri meni drugače. Več bi vedel, več bi razumel.

Okrogla miza

Pozdravni nagovor sta začela g. Mladen Veršič, predsednik ZDGNS, in strokovni delavec gospod Adem Jahjefendić. Prvo predstavitev je imela gospa. Darja Pajk, oseba, ki ji je PV spremenil življenje. Govorila je o svoji naglušnosti, kako je postopoma oglušela in ji je PV dal možnost znova slišati, in to bolje, kot ji je lahko nudil SA. Bil sem čisti začetnik, laik, ko je gospa Darja pogosto omenjala »fitting«. Za tiste, ki še ne veste, so to nastavitve PV. To mi je zaupal g. Franc Forštner, predsednik Društva gluhih in naglušnih Velenje, ki je tudi ponosen uporabnik PV.

Naslednji predavatelj je bil dr. Klemen Jenko, otorinolaringolog iz ORL Ljubljana. Začel je specialno! Najprej je govoril o težavah in komplikacijah, ki se lahko zgodijo med operacijo ali celo po okrevanju. Zapomnite si izraz: tinitus. Gre za tisto nadležno šumenje ali piskanje v ušesih. Res, hvala dr. Jenko, ravno to sem želel slišati na začetku vašega predavanja! Ampak je potem na koncu povedal, da te težave čez čas izginejo. Razlagal je tudi o vrstah operacij in različnih PV. Pravi, da se ne moremo mi sami odločiti, kateri PV bi nam ustrezal, ampak to povedo specialisti, ki opravijo veliko različnih preiskav. O teh preiskavah si lahko pogledate v brošurici Polžev vsadek – Ko slušni aparat ni več dovolj,

ki ga je izdala Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. Notri so vse informacije, kaj PV je, kako deluje, kdaj je oseba kandidat za PV, katere preiskave je treba opraviti ter še in še.

Predavateljica gospa Anita Kastelic, specialistka klinične logopedije, je govorila o fittingu. Razložila je, da so to nastavitve PV.

Potem sta predavali gospa Irena Brecelj in gospa Diana Ropert. Obe sta govorili o pomenu rehabilitacije po operaciji PV, ki lahko traja tudi do dve leti. Ponovno se bo treba naučiti poslušati s PV brez uporabe SA.

Predavala sta tudi dva dobavitelja PV. Gospa Dora iz podjetja MED-EL je predavala o novih pripomočkih za PV. Najbolj so me zanimale tako imenovane srajčke in baterije brez zraka, ki se uporabljajo na bazenih, saj sem pogosti obiskovalec savn, zato ne vem, kako je z vročino in uporabo PV. Žal ni nihče od prisotnih vedel, ali vročina in vlaga kaj vplivata na PV. Potem sem jim v smehu povedal, da bom jaz prvi kandidat, ki bo to preizkusil. Za smučanje na snegu, v nizkih temperaturah je dovolj kapa na glavi. Gospod Mirko iz podjetja Posluh za sluh, d. o. o. je predstavil izboljšave na najnovjšem procesorju za PV, ki je sedaj v posebni trajni zaščiti 100 % vodoodporen, ima vgrajen sprejemnik za WIFI pripomočke in je kompatibilen s starejšimi elektrodami.

Zadnja predavateljica je bila gospa Damjana Kogovšek, asistentka za področje specialne in rehabilitacijske pedagogike. Predavala je o odgledovanju oziroma branju iz ust. Angleški izraz za odgledovanje je »lipreading« ali »speechreading«. Z njo smo imeli tudi praktično delavnico in smo se ponovno učili branja iz ustnic. Moram povedati, da sem kot otrok to res obvladal, z leti pa mi je ta vrlina že malo opešala. Naučiti sem se moral poslušati, ne brati iz ustnic. Bilo je zelo zabavno.

Po vsakem predavanju so sledila vprašanja glede na temo, ki so jo predstavili. Zanimalo me je, ali bom s PV lahko še naprej normalno komuniciral po prenosnem telefonu, kot to počnem sedaj s SA. Ali lahko tudi pri PV uporabim indukcijsko zanko? Ali bom pri uporabi PV bolje slišal sičnike (c, s, z) in šumnike (č, š, ž)? Na vse je bil odgovor: »DA! Slišali boste bolje kot pa slišite s SA.« Na teh nekaj vprašanj mi je osebno odgovorila tudi gospa Darja Pajk. Imel sem še eno retorično vprašanje, in sicer koliko časa traja od tega, ko greš k osebnemu zdravniku po napotnico za ORL z vsemi preiskavami, potem operacija in vse do prve uporabe PV. Gospa Anita Kastelic je odgovorila, da je čisto odvisno od posa-

meznika in da imajo vsekakor prednost dojenčki, ki se rodijo gluhi in jih operirajo še pred drugim letom starosti; potem imajo prednosti odrasle osebe, ki so nenadoma oglušele in potrebujejo čimprejšnje okrevanje in vrnitev nazaj v slišišči svet. Takšni primeri, kot sem sam, ki kar dobro funkcioniram s SA, niso nujen primer. To pomeni, da do prve uporabe PV traja tudi od enega do dveh let. Povedala je še zanimivost, da je razlika, če dobi PV otrok ali odrasla oseba. Otrok bo večinsko vse razumel, medtem ko odrasla oseba ne bo. Pri otroku je to prvi sluh in možgani še niso dokončno razviti, medtem ko pri odrasli osebi je ravno obratno. Možgani so zakrnili, ne znajo poslušati, zato tudi manj slišijo in posledično manj razumejo. Ampak če pogledam iz stališča, da je moje desno uho 100 % gluho in da bom morda z uporabo PV slišal vsaj 10, 20, 30 %, je za mene to že napredek. Potem bi lahko rekel, da nekaj slišim.

Zdaj bi še izpostavil, kar so zame prednosti in slabosti uporabe SA in PV, ki sem jih že vedel ali ugotovil:

Prednosti slušnega aparata:

- slušna baterija zdrži precej dlje kot pri PV,
- ni operacije,
- popravilo je hitrejše kot pri PV.

Slabosti slušnega aparata:

- pravica do novega SA na vsakih 6 let (za osebe, starejše od 20 let),
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) prispeva na en SA okoli 300 EUR, razliko doplačaš sam (če ne izbereš standardnega aparata); jaz s svojo izgubo sluha s standardnim aparatom ne dosem potrebnega rehabilitacijskega učinka,
- kupovanje dragih baterij,
- plačilo popravil pri nadstandardnem SA, ki jih ZZZS ne krije,
- ni vodoodporen,
- garancija le 2 leti.

Prednosti polževega vsadka:

- pravica do novega kohlearnega implanta (PV) na vsakih 5 let,
- ZZZS pokrije vse stroške, od operacije do PV,
- nobenih dodatnih stroškov (stroški so samo iz oddaljenega bivališča hoditi na preiskave v ORL ambulanto),
- od jeseni leta 2014 je možno dobiti za tehnične pripomočke (TP) baterije za PV. Treba je samo priložiti potrdilo na upravno enoto, da nosiš PV. Tako ti država da za vsako leto vrednotnico v vrednosti 450 EUR za nakup baterij za PV,
- je vodoodporen,

- garancija 3 leta, potem pa za 2 leti greš na ORL k zdravniku po naročilnico in potem s to naročilnico neseš popraviti PV in nimaš stroškov.

Poslušanje glasbe je izredno preprosto

Za vse te prednosti morate imeti urejeno osnovno in dopolnilno zdravstveno zavarovanje.

Slabosti polževega vsadka:

- PV so vodoodporni, vendar noben PV ni odporen na človeški znoj. Uporabnik sam mora vsak dan poskrbeti za higieno in sušenje PV. Odvisno je od posameznika: otroci, ker so športno bolj aktivni kot odrasli; odrasli pa v okolju, kjer delajo (pekarna, kuhinja). Ob nepravilni uporabi ali prekomernem potenju se PV lahko pokvari. Popravilo PV lahko traja tudi do dveh mesecev. Ko je PV na popravilu, ti da specializirana trgovina takoj na izposojajo drug PV,
- operacija, ki se lahko kje zakomplicira.

Meni PV še ni spremenil življenja. O tem bom pisal v naslednjem članku, čez kakšno leto ali dve, ko bo vse končano. Odločil sem se, da bom vodil dnevnik, kako se je vse odvijalo – od preiskav, pregledov do operacije in nenazadnje, kar je tudi najpomembnejše, do rehabilitacije in ponovnega slišanja.

Pripravljen sem.

Janez Bric

Praznovanje ob dnevu žena in velikonočna delavnica

Leto je okoli, spet je tu osmi marec in v društvu je že tradicija, da ga praznujemo. Naš predsednik Franc Forštner je s pomočjo sekretarke Urške Jakop organiziral vse potrebno, da smo se članice na ta dan počutile pomembne.

Udeleženci delavnice

Sprejem smo imele v Hotelu Paka Velenje, udeležba je bila ogromna, največja do sedaj. Še Franca smo presenetile, pa verjemite, da ga malokaj vrže s tira. Sledila je izredna pogostitev in seveda pro-

gram, ki je bil nekaj povsem novega in zanimivega. Ni pa šlo brez Francevih prečudovitih rožic.

Lepo smo preživele naš ženski praznik, srečne ter zadovoljne smo odšle domov, kajti drug dan smo že imele delavnico izdelave velikonočnih venčkov. Tudi na delavnice prihaja vse več članic, ki se zelo potrudijo in izdelajo svoj unikatni izdelek, tega pa si odnesejo domov, ponosne na svoje delo.

In še preden je ena delavnica pri koncu, že sprašujejo, kdaj bo naslednja in seveda kaj bomo izdelovale. To je veliko priznanje za vodilne društva, saj se trudijo, da smo aktivni, pomembna pa sta tudi samo druženje in klepet. Skratka, lepo nam je in tukaj moram izkoristiti priložnost, da se zahvalim predsedniku Francu Forštnerju in naši sekretarki Urški Jakop.

Hvala vama v imenu vseh!

Milica Krašovec

Mesto zdravja

Četrtek, 7. april, je bil svetovni dan zdravja. V okviru tega je Mestna občina Velenje v dopoldanskem času organizirala prireditve Velenje – mesto zdravja. Na stojnicah je svoje dejavnosti predstavilo 15 društev, organizacij in institucij, ki delujejo na področju zdravja, med njimi tudi naše Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje.

Predstavniki društva na prireditvi Velenje – mesto zdravja

Dogajanje se je pričelo ob 9. uri. Članice društva so se za aktivni začetek prireditve udeležile preizkušnje v hitri hoji na 2 kilometra, ki jo je organiziral Zdravstveno vzgojni center Velenje. Ob 10. uri je vse zbrane nagovoril podžupan Mestne občine Velenje gospod Peter Dermal. Naše društvo je predstavil predsednik društva gospod Franc Forštner. Navzoče je seznanil z društvenimi dejavnostmi in jih povabil na tečaj slovenskega znakovnega jezika. Predstavitve je v znakovni jezik tolmačila gospa Duška Berložnik.

Na naši stojnici smo mimoidočim predstavili razstavljene tehnične pripomočke, knjige in igre za otroke v slovenskem znakovnem jeziku, glasilo društva, zloženke o načinu pridobitve slušnih aparatov in zloženke o programih društva. Imeli smo kar nekaj obiskovalcev, ki smo ponudili raznolike koristne informacije in jih tudi povabili, da se nam pridružijo v društvu.

Janja Krajnc

Predavanje o pravicah, ki izhajajo z Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

Spet nam je prišla predavat gospa Tatjana Dremelj z Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Predavala je Tadeja Dremel

Slovenije (ZPIZ). Že pred dvema letoma nam je predstavila nekaj novosti in pravic o invalidskem upokojevanju. Ker se zakoni sproti spreminjajo, nam je spet postregla z informacijami, ki so trenutno najbolj sveže. Seveda je bilo vprašanj ogromno, časa pa malo in nemogoče je, da bi vsakemu posebej odgovorila. Tako so se nekateri odločili, da pojdejo sami k njej, kar v pisarno, kjer opravlja svoje delo. Osebnostno sem med njimi, kajti četudi vse to beremo na internetu, je veliko odprtih vprašanj, na katera lahko dobimo odgovore samo na ZPIZ-u. Urška nam vedno pripravi zanimiva predavanja, s katerimi nas spodbudi k akciji.

Milica Krašovec

Meditacija in terapija z gongi

V sredo, 24. 2. 2016, ob 17.00 smo se nekateri člani in članice društva udeležili terapije in meditacije z gongi, ki jo je predstavila voditeljica Suzana Potočnik iz Rečice ob Savinji.

Začetno sproščanje

To je bilo nekaj novega za nas, zato smo z zanimanjem poslušale, zakaj vse je tovrstna terapija koristna. Prinesle smo si ležalne blazine, se ulegle, sprostile in poslušale kratek uvod. Potem se je začelo. Nežni zvoki gongov so prerasli v kar močne vibracije, ki si jih lahko fizično občutil in ki so trajale slabo uro. Izkušnjo bi težko opisala, ali mi

je bila všeč ali ne, vendar mislim, da je treba tako delavnico večkrat obiskati, da je učinek. Nekateri udeleženci so kar malo zadremale.

Terapija z gongom ugodno deluje tudi pri gluhih osebah in osebah s poškodovanim sluhom. Četudi ne slišijo zvokov, občutijo njihove vibracije. Nekateri oblike poškodovanega sluha se lahko celo zdravijo na takšen način, najverjetneje zato, ker vibracije neopazno masirajo na tisoče celic notranjega ušesa.

Zakaj je še koristna terapija z gongi?

- Gongi prebija telesne in duševne blokade,
- obnovljajo celice,
- pomirjajo, prečiščujejo občutke,
- pomagajo pri soočanju z življenjskimi izzivi,
- osvobajajo nas stresa in strahov,
- blažijo in izboljšujejo različna bolezenska stanja,
- prečiščujejo prostore, odstranjujejo negativne energije.

Bilo je res zanimivo in veseli smo, da nam v društvu omogočajo tako raznovrstne delavnice.

Duška Berložnik

Vtisi naše članice Milice Krašovec:

Spet je bila ena aktivna sreda v našem društvu. Urška nam je organizirala prijetno urico z gongi. Naši člani in članice večinoma niso vedeli, kaj lahko pričakujejo, nekaj pa nas je bilo, ki to zelo dobro poznamo. Gospodična Suzana nam je na kratko povedala, da zvok gongov dobro vpliva na naše počutje, seveda pa se je treba čisto sprostiti

in odmisлити vse skrbi, veliko je treba piti vode. Mi smo to čisto zares storili, nekaj jih je ob popolni sprostitvi celo zaspalo. Moških pa to seveda ni zanimalo in so že na začetku odšli iz dvorane. Povem jim samo to, da jim je lahko žal, saj so sebe prikrajšali za še eno izkušnjo več. Pa še nekaj, Urška se zelo trudi, da nam približa in omogoči veliko doživetij, zato je prav, da se ji zahvalimo vsaj s svojim sodelovanjem.

Moški so z Marsa, ženske so z Venere

V društvu gluhih in naglušnih Velenje smo imeli zelo zanimivo predavanje na temo medsebojnih družinskih odnosov in odnosov med žensko in moškim. Vodil ga je politolog gospod Andrej Pešec.

Vsi smo poslušali njegovo razlaganje in se tudi malce pošalili. Naj vam na kratko napišem pomembna in zanimiva dejstva.

Predaval nam je politolog Aleš Pešec

Medsebojni odnosi so zelo pomembni za razmerje med partnerjema in za družino. Tako gradita odnos na zaupanju in razumevanju. Pomembno je, da se spoštujeta in se pogovarjata ter sproti rešujeta težave. Pomembno je tudi, da se vsa družina usede za mizo in se pogovori o težavah ter najde način za reševanje le-teh.

Ne smemo preveč kritizirati in poniževati partnerja/ico, ker tako lahko psihično uničujemo odnos in njeno/njegovo samozavest in še ... lahko zaradi tega razpade zveza. Poudaril je, da imamo ženske razvit šesti čut in večjo psihološko inteligenco. Me lahko združimo razmišljanje in čustva, potem vemo, kako in kaj. Pri moških je pa malo drugače. Oni razmišljajo z glavo ali pa čustveno, skupaj ni

koli. Poudaril je, da gre moškim na živce, če ženske preveč kritiziramo ali preveč govorimo. Postanejo obupani in lahko izklopijo čustva, nato jih pelje nagon. Saj veste, kakšen nagon je to.

Povedal je tudi eno zelo zanimivo dejstvo, ki se ga nisem zavedala... Če partnerja velikokrat seksata, moški postane požensčen in ženske postanemo možate. Zanimivo, kajne ... To vam da dovolj misliti.

Povedal je še eno dejstvo ... ki res kot pribito drži. Ko je moški slabo volje, rabi mir in gre na pivo ali se gre sprehajat. Ko je ženska slabe volje, je slabe volje cela hiša. Ženske lahko močno psihično vplivamo na stanje v družini, negativno ali pozitivno.

Naj podam nekaj primerov, ki jih je povedal gospod Andrej. Malo v razmislek!

Prisotni so z zanimanjem prisluhnili

1. Moški pride iz službe domov, se usede za mizo in žena mu postreže s kosilom. Začne mu govoriti in ga kritizirati. Moški si želi tišine in miru pri kosilu, ne more se sprostiti. Takrat lahko pride do nesporazuma oz. do prepira. Od tega moški kar zbeži

v gostilno in se ga napije ali pa tudi kaj drugega.

To je napaka ...

Ko pride domov, mu damo poljubček in ga vprašamo, kako je in kako se je imel. Postrežemo mu in ga pustimo pri miru, dokler se ne naje in spočije. Ko je spočit, mu lahko zaupamo težave in takrat nam bo z veseljem prisluhnil in nam jih pomagal razreševati. To je zelo pomembno; medsebojno mirno pogovarjanje.

2. Če ženska kuha z ljubeznijo, je ta hrana bolj okusna. Hrano sestavlja 50 % kemične sestave in 50 % vitamina L (ljubezen). Če pa je ženska slabe volje, je tudi pripravljena jed manj okusna.

Drži, kajne?

3. En modrec je kupil kaktus in mu je govoril: »Ne boj se. Zalival te bom in nikoli ne boš žejen. Nalival te bom z ljubeznijo in zrasti brez bodic.«

Kaj se je potem zgodilo?

Nov mladi kaktus je zrastel brez bodic ... Vidite, z ljubeznijo lahko vse naredite. Tako je pri odnosu! Ko odnos napreduje, sta si partnerja bolj zvesta in si medsebojno zaupata.

Ko je ženska srečna, je moški 6-krat bolj srečen. To drži kot pribito!

Ljubezen je res zapletena, toda moški ste preprosta bitja, ženske pa smo kar malce zapletene. Me mislimo, da boste kar prebrali naše misli, in to od vas pričakujemo, toda to je nemogoče. Ženske pa z lahkoto preberemo misli moškega in vemo, kaj potrebuje. Ženske smo psihično močne, moški pa ste močni v mišicah. Malo za šalo, a v tem je tudi nekaj resnice.

To predavanje je bilo res zanimivo in nam je dalo misliti.

Žana Sušec

Ogled hiše mineralov

Razmišljujoč, kaj bi ob kulturnem prazniku organizirali, da se vsebina vsako leto ne bi ponavljala, sva na predlog Urške potem organizirala to zanimivo in poučno izvedbo. Ob kulturnem prazniku Franceta Prešerna smo si ogledali hišo mineralov v starem mestnem jedru Mestne občine Velenje.

Hiša stoji pod gradom in je pozidana, kot so delali hiše daleč nazaj: s kamnom, z malimi okni in ozkimi ulicami. Zbrali smo se pred vhodom, kjer nas je sprejela vodička, ki nas je bila zelo vesela.

Že na začetku so se nam zasvetile oči. Vsepovsod v vitrinah je bilo polno različnih kamnov in bleščočih lučk na njih. Po besedah vodičke muzeja le-ta predstavlja geološko zbirko mineralov sveta in veliko jih je tudi s področja Slovenije. V njej je preko 4000 različnih mineralov zasebne zbirke mineralov zbiralca in strokovnjaka s tega področja gospoda Jožeta Rihtarja. V tej hiši je na ogled tudi edinstven kos jantarja, ki je bil najden v Premogovniku Velenje leta 2008. Na ogled so tudi drugi dragi kamni, ki se svetijo pod ultravijolično svetlobo. Seveda smo si lahko pogledali vse, kar nas je zanimalo, in odšli, polni lepih vtisov. Veseli smo bili novih znanj in novih doživetij. Marsikomu so potem na

prostem pred očmi še nekaj časa poplesavali leski kamenčkov in mineralov.

Po končanem ogledu smo še malo poklepetali na poti do avtomobilov. Bilo je prijetno in poučno popoldne, saj nas je veselilo spoznanje, da smo izvedeli spet nekaj novega in lepega.

Čudovita razstava

Zahvala Duški za tolmačenje, Urški za organizacijo in vodički po muzeju za vodenje ter razlago o muzeju.

Franc Forštner

Poročilo o udeležbi na Evropskem prvenstvu gluhih v dvoranski atletiki Torunj (Poljska), 17. 3.– 19. 3. 2016

Odprava srečno prispela na prizorišče evropskega prvenstva gluhih v Torunju in uradni trening

Torunj (poljsko Toruń) je staro srednjeveško mesto v severni Poljski ob reki Visli, domnevno blizu geografskega središča Evrope. Je eno od dveh glavnih mest Kujavsko-Pomorjanskega vojvodstva. Je eno najlepših mest v Evropi z izredno bogato in lepo ohranjeno arhitekturo v gotskem slogu, zato je uvrščeno tudi na UNESCOV seznam kulturne dediščine. Mestna univerza se imenuje po slovitem astronomu Nikolaju Koperniku, ki se je v tem mestu rodil. Najznamenitejše stavbe so mestna hiša (Ratusz), Artusov dvor, hiša Nikolaja Kopernika, planetarij (Planetarium) in poševni stolp. Poleg hiš v gotskem slogu pa so izredno lepa tudi številna mestna vrata. Ohranjene so še ruševine iz obdobja tevtonskih vitezov, ustanoviteljev Torunja.

V poznih popoldanskih urah je odprava v sestavi vodje ekipe Roberta Žlajpaha, atleta Tadeja Encija in trenerja Gregorja Doberška odletela z brniškega letališča proti Poljski, v Varšavo. Od Varšave se je z avtobusom odpeljala na prizorišče evropskega prvenstva v dvoranski atletiki, tj. v Torunju. Vožnja z avtobusom je trajala dobre tri ure in po skupno 5 urah na poti se je odprava nastanila v hotelu Filmar, 2,5 km oddaljenem od atletske dvorane Hala Sportowo-Widowiskowa. Novo dvorano Halo Sportowo-Widowiskowa so zgradili leta 2011 in zaključili v letu 2014. Je zelo futuristična.

Na evropskem prvenstvu je nastopalo 74 atletov in atletinj iz 14 evropskih držav in pomerili so se v različnih 11 moških in 10 ženskih disciplinah. Tadej Enci je tekmoval samo v eni disciplini, in sicer teku na 400 metrov.

Po zajtrku smo se odpravili v dvorano na uradni trening, kjer je Tadej preskušal teren dvoranskih stez in pridobil občutek pred pomembnim prvim polfinalnim tekom. V sebi je imel zelo veliko motivacije, da doseže dober rezultat. Na štartni listi 11 prijavljenih v disciplini teka na 400 m je imel drugi najboljši čas, to je 50,44, sekunde. Favorit te discipline je bil Rus Victor Oblomkov s časom 50,32 sekunde.

V večernih urah istega dne je bil tehnični sestanek vodij ekip in trenerjev, namenjen obrazložitvi pravil in poteka tekmovanja.

Uradna otvoritev evropskega prvenstva

Pred začetkom tekmovanj je bila uradna otvoritev z mimohodom 14 udeleženk evropskega prvenstva. Udeležence je nagovoril predstavnik mesta Torunju. Uradno je to prvenstvo otvoril predsednik Evropske športne zveze gluhih Bjorne Riine.

Slovenska odprava na otvoritvi

Tadej dosegel najboljši polfinalni čas

V polfinalnem teku je bil naš atlet določen v prvo skupino z zelo ugodno progo številke 2. Dvoranska atletika ima 200-metrsko stezo, kar pomeni, da naš atlet mora odteči 2 kroga. Pred začetkom teka je imel kar precej treme, ki se je znebil takoj po štartu in lepo odtekel prvi krog ter prešel v vodstvo. V drugem krogu je suvereno vodil, nato je pred ciljem zmanjšal hitrost. V cilj je priteknel kot prvi v prvi polfinalni skupini z najboljšim kvalifikacijskim časom dveh polfinalnih skupin, to je 51,28 sekunde. V drugi polfinalni skupini je zmagal Turek Suezan s časom 51,61 sekunde. Favorit Rus Oblomkov je dosegel drugi in tretji skupni polfinalni čas. Turek Suezan in Rus Oblomkov sta bila največja tekmeča našemu atletu v velikem finalu.

Tadejev trener je podal oceno, da je izredno dobro taktično odtekel kvalifikacijski tek in se 100-%

držal dogovorjenega plana ter s tem privarčeval energijo za veliki finale, glede na videno in bojevitost nekaterih atletov izredno zanimiv. Za las je namreč manjkalo, da ga Poljak, ki je v Tadejevi skupini zasedel drugo mesto, po dvestotih metrih ni zrinil s proge, saj v dvorani atleti po 150 m zapustijo svoje proge in se združijo na prvi progi. Tadej se ni pustil zmešati in je do konca rutinirano odtekel še zadnji krog.

400m - FINALE			
WYKRES OFICJALNE			
1	68	ENCI Tadej	49.98
2	64	OBLONKOV Victor	50.73
3	74	SUEZEN Yasin	50.82
4	34	KOTOWSKI Grzegorz	51.41
5	28	BOROWSKI Mateusz	51.89
DNF	38	MIADZEL Lukasz	

Končni rezultat

Tadeju zlata medalja in osebni rekord

V dopoldanskem času je imel Tadej regeneracijo s pripravo za finalni tek. Po kosilu smo se počasi odpravili v dvorano, da se je Tadej ogrel za zelo pomembno tekmo. Pred tekmo je bila objavljena štartna lista. Tadej je dobil določeno 2. progo na stezi in s trenerjem sta snovala taktiko za finalni tek. Sproščen in z velikim optimizmom je šel v ogrevalno dvorano, nakar so ga obvestili o premestitvi z ugodne druge proge na najslabšo šesto progo. Tadej me je po SMS-sporočilu obvestil, da so ga prestavili na 6. progo in takoj sem urgiral pri tehničnem delegatu EDSO, zakaj je temu tako, pa mi je slednji odvrnil, da zaradi slabe komunikacije med njim in mednarodnimi sodniki. Vsi smo bili zelo prestrašeni in šokirani, ker se je naš atlet s svojo taktiko pripravil na drugo progo. Trener Gregor Doberšek je šel nemudoma pred startom do Tadeja ter mu posredoval spremembo taktike.

Tadej je šel na start 6. proge po načelu vse ali nič. S trenerjem na tribuni sva bila zelo na trnih ter se bala, kako bo odtekel brez kontrole nad tekmeči z najslabše šeste proge. Ko se je prižgala zelena luč

Slovenska odprava na podelitvi

v startnem bloku, je švignil v tek, kot bi mu gorelo pod nogami. Po ovinku prvega kroga je prišel v drugi krog kot prvi in narekoval ritem ter solo na vso moč odtekel do cilja. V cilj je prispel kot najboljši atlet na 400 metrov ter s tem postal evropski prvak med gluhih v dvoranski atletiki na 400 metrov. Na semaforju je kazal njegov čas 49.98 sekunde, kar je tudi njegov osebni rekord.

Proslavljanje se je lahko začelo, ko je Tadej na odru za zmagovalce okoli vratu prejel zlato medaljo iz rok predsednika EDSO Bjorna Riineja. Po celi dvorani je odmevala slovenska himna v čast evropskega prvaka Tadeju Enciju.

Rekordi

Na 5. Evropskem prvenstvu gluhih v dvoranski atletiki je bilo doseženih nekaj rekordov atletov in atletinj v različnih disciplinah:

- 3 evropski rekordi v moških disciplinah in 4 evropski rekordi v ženskih disciplinah (ER)**
- 4 rekordi evropskih prvenstev v moških disciplinah in 4 v ženskih disciplinah (ECR)***

**ER – European Indoor Record

***ECR – European Championship Record

Pred vrnitvijo domov

Slovenska odprava na brniškem letališču

Po končanem tekmovanju je organizator z avtom odpeljal slovensko odpravo na letališče v Varšavo, od koder je priletela na brniško letališče in se srečno vrnila. Tam so velenjskega gluhega atleta in evropskega prvaka pričakali predsednik Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje g. Forštner, članica Športne zveze gluhih Slovenija ga. Marta Vavpetič in njegovi starši.

Tekst in foto: Robert Žlajpah

Anici Tomc v slovo

V torek, 8. marca 2016, smo se na pokopališču v Škofji Loki še zadnjič poslovili od Anice Tomc, dolgoletne članice Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj.

Vedeli in slutili smo, da bo prišel dan slovesa, pa vseeno nas je pretresla žalostna novica, da je nikoli več ne bo v društvene prostore, da nikoli več ne bo prisotna na naših predavanjih, delavnicah, srečanjih in izletih ter da nikoli več ne bomo deležni njenega prijaznega nasmeha in dobre volje. Videli smo in z žalostjo spremljali njeno spominjanje na pokojnega moža Zdenka in na vse prijetne dogodke, ki smo jih preživeli skupaj, slutili smo njeno hrepenenje po bližini življenjskega sopotnika, ki ga je spoznala v šolskih letih in mu vseskozi zvesto stala ob strani.

V teh žalostnih dneh sem prejel mnogo sožalnih sporočil in še najbolj se me je dotaknila čustvena pripoved njene znanke in prijateljice iz mladostniških dni, ki je zapisala nekako takole: »Nisva bili sošolki, a mnogo stvari naju je družilo, bili smo skupaj v takratni Gluhonemnici, bili sva *dobri prijateljici in veliko smo se igrali skupaj, ker sem bila malo starejša sem ji pripovedovala zgodbe iz prebranih knjig, Anica je bila moja zvesta poslušalka.*

V Gluhonemnici je spoznala Zdenka in postala sta par. Bila sta par, ki smo ga morali imeti vsi radi, saj so skozi njuno srečo sijali ljubezen, prijateljstvo, skromnost in spoštovanje tudi vsem nam. To je bila močna ljubezen, ena in edina, vse do prezgodnje smrti.

Vseskozi sem Anico poznala kot vedro osebo, ko se je smejala, sta se skozi njen smeh videli milina in dobrot, ni poznala sovraštva, vsa njena sreča so bili njeni deklici in Zdenko.

Naša Anica je bila tudi strastna plesalka in dejavna članica folklorne skupine Vita Zupančič, ki je bila ustanovljena leta 1951. Imeli so odlične koreografe in s svojimi predstavami so gostovali v mnogih bližnjih in daljnih krajih ter se povsod s ponosom predstavljali kot gluhi kulturniki.

Anica je bila tudi odlična baletka, s soplesalkami in soplesalci so soustvarjali nepozabne čase, ko so bili gluhi velika družina, v kateri smo se spoznavali in družili ter ustvarjali družine in v kateri so se prepletale številne življenjske zgodbe ter se ustvarjala nova zvesta in dolgoletna prijateljstva.

Ti lepi časi so minili in ostajajo le še nostalgičen spomin, ob najinem zadnjem srečanju v prostorih društva pred nekaj meseci mi je potožila, kako pogreša pokojnega moža in kako močna je še vedno njena žalost ob izgubi.

Moj občutek je tak, da jo je Zdenko povabil k sebi, da bosta za večno skupaj.« To so bile besede Aničine sopotnice in besede, ki pravzaprav povedo vse o njej, Zdenku in njunem skupnem življenju. To je pripoved o njuni sreči in ljubezni.

Hvala obema, da smo bili lahko delček njune življenjske zgodbe in da sta nam pokazala vrednote, ki se v današnjem času vse prevečkrat izgubljajo in pozabljajo. Ohranili vaju bomo v nepozabnem spominu.

Draga naša Anica, hvala vam za vse lepe trenutke, ki nam jih je bilo dano preživeti z vami, počivajte v miru in spokoju, skupaj z Zdenkom, naj vama bo lepo.

**V imenu članic in članov
AURIS Kranj Boris Horvat Tihi**

V spomin našemu članu Dušanu Krivcu 30. 1. 1955–3. 2. 2016

Njegova življenjska zgodba

Kot otrok je bil veliko bolan, okužil se je s tuberkulozo. Rehabilitacijo je opravil v Gozdu Martuljku. Leta 1962 je zbolel za meningitisom in vnetjem srednjega ušesa. Ker še ni bilo toliko zdravil, mu je meningitis pustil posledice, zato ni slišal na desno uho, na levo pa je slišal samo 75 %.

Aparat je nosil od leta 1965. V osnovni šoli so mu sošolci nagajali in ga vlekli za vrvico, na kateri je bil slušni aparat. Kljub temu je bil zelo dober učenec. Končal je osnovno šolo in šolanje nadaljeval na takratnem šolskem centru do poklica električar. Nato se je zaposlil v Gorenju, kjer je delal vse do upokojitve. Ob delu je potem še dokončal tehnično elektro šolo. Vseskozi je sodeloval pri pripravi projektov, risal načrte, sodeloval pri selitvi proizvodnje v Valjavo, Staro Pazovo, Zaječar, Češko, Anglijo.

Poleg tega si je zgradil svoj dom v domači Topolšici, ki jo je neizmerno ljubil. Ustvaril si je družino, na katero je bil ponosen. Veselil se je uspehov svojih otrok Marka in Katje pri dokon-

čanju šolanja in njuni zaposlitvi. Vseskozi je rad zahajal v hribe, kjer je našel svojo sprostitev. Rad se je pohvalil, da je bil kar 7-krat na Triglavu. Bil je tudi predan predsednik Turističnega društva Topolšica, in sicer kar 12 let. Pripravili so številne prireditve o zgodovini naših krajev in bogatenju etnografske zakladnice.

Kljub temu da mu je zdravje začelo pešati, je dočakal upokojitve z 41 leti delovne dobe. Žal v pokoju ni dolgo užival, saj je zadnje leto pogosto hodil po ambulantah in bolnišnicah, 3. februarja letos pa je izgubil boj s težko in kruto boleznijo.

Člani Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje ženi Dragici, otrokoma Marku in Katji ter ostalim sorodnikom ob boleči izgubi izrekamo iskreno sožalje.

Dušan, počivaj v miru.

Člani Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH
IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

Privoščite si oddih!

V HRIBIH
Apartmaji Kranjska Gora

V TOPLICAH
Apartmaji Moravske toplice

NA MORJU
Apartmaji Piran
Avtokamp Fiesa
Hotel Fiesa

Več informacij dobite v društvih in na www.zveza-gns.si

Šparglji

Šparglji so zelo zdravo živilo, ki pomaga pri mnogih tegobah in učinkovito izboljšuje moško spolno moč. To so vedeli že stari Rimljani, ki so slastne šparglje cenili kot aristokratsko jed.

V Sloveniji rastejo štiri vrste špargljev – navadni gojeni, lasasti, obmorski in ostrolistni, ki jih poznamo kot divje šparglje, in se nabirajo predvsem na Primorskem. Rastejo na gozdnih robovih in med grmovjem. Njihovi poganjki so tanjši od gojenih.

Gojeni šparglji so zeljnata trajnica, ki ob dobri oskrbi lahko uspeva več kot 20 let. Uživamo mlade poganjke, ki jih režemo. Lahko so zeleni ali beli, odvisno od načina gojenja. Če spomladi odganjke zagrebemo v zemljo, rastejo v temi, zato ostanejo beli in se ne obarvajo. Takšne šparglje imenujemo tudi odebeljeni šparglji ali beluši. So milejšega okusa kot zeleni šparglji, katerih mlade poganjke pustimo rasti na svetlobi, da se obarvajo, režemo pa jih, ko so visoki od 20 do 30 centimetrov. Obstajajo tudi sorte, ki se na svetlobi obarvajo vijolično.

Šparglji so bili najprej znani kot zdravilna rastlina z odvajalnim učinkom, danes pa jih poznamo kot vrtnino, ki ima zelo nizko kalorično vrednost. Bogati so z ogljikovimi hidrati, beljakovinami in maščobami. V njih so prisotne mineralne snovi, provitamin A, del vitaminov B-kompleksa, vitamin C ter sledovi vitaminov E in K. Vsebujejo veliko folne kisline, cinka in balastnih snovi, ki spodbujajo presnovo in delovanje debelega črevesa, ter kalij, asparagin in eterična olja, ki spodbujajo delovanje ledvic.

Kako preverite, ali so šparglji sveži?

Odrezani del špargljev je gladek in svetleč, ob blagem pritisku pa se na odrezanemu koncu pojavi sok. Na otip so čvrsti in se ob upogibanju zlomijo.

Ko dva šparglja podrgnemo drug ob drugega, pri svežih zaslišimo rahel cvileč zvok.

Špargljev ne shranjujmo, temveč jih čim prej pripravimo. Bele šparglje lahko zamrznemo. Operemo jih in olupimo, vendar jih ne blanširamo. Pri temperaturi -20 stopinj Celzija jih lahko hranimo največ deset mesecev. Pred kuhanjem jih ne odtajamo.

Priprava

Za porcijo samostojne jedi na osebo računamo od 500 do 600 gramov špargljev, za prilogo pa jih potrebujemo polovico manj.

- Šparglje najprej operemo.
- Nož za lupljenje nastavimo pod špargljev vršiček in lupimo navzdol.
- Spodnji del olupimo nekoliko bolj na debelo, leseni konec odrežemo.
- Če pripravljamo zelene šparglje, olupimo le spodnjo tretjino stebela, saj imajo tanjšo lupino.
- Če s pripravo čakamo, jih zavijemo v mokro krpo.
- Kuhamo jih v podolgovatem loncu približno 20 minut (zelene nekaj manj), v vodi, ki smo ji dodali sol, sladkor, limono in nekaj masla. Lahko jih kuhamo tudi s koščkom kruha, ki vpije grenkobo.

Šparglji na žaru

Sestavine:

- sveži zeleni šparglji,
- oljčno olje,
- sol,
- poper.

Priprava:

- šparglje olupimo in jim odrežemo leseni konec,
- poganjke rahlo premažemo z oljčnim oljem,
- pečemo jih na srednje razgretim žaru in jih obračamo na tri minute, dokler niso mehki.

Enostavna špargljeva solata

Sestavine:

- 1 kg špargljev,
- 2 trdo kuhani jajci,
- 1 šalotka,
- 2 žlici belega vinskega kisa,
- 4 žlice deviškega oljčnega olja,
- 1 žlica kaper,
- 2 žlički sesekljanega peteršilja,
- sol,
- poper.

Priprava:

- šparglje skuhamo in narežemo na manjše kose,
- trdo kuhani jajci razrežemo in skupaj s šparglji damo v skledo,
- iz preostalih sestavin zmešamo preliv, z njim prelijemo šparglje in jajci ter premešamo.

Rižota z zelenimi šparglji

Sestavine:

- 1 kg zelenih špargljev,
- 350 g riža,
- 1 srednje velika čebula ali 2 šalotki,
- 200 ml suhega belega vina,
- 500 ml kokošje juhe,
- 80 g sveže naribanega parmezana,
- 5 žlic oljčnega olja

Priprava:

- špargljem odrežemo vršičke (približno 6 cm), preostali del pa narežemo na 4 cm velike kose,

Rižota z zelenimi šparglji

- v loncu segrejemo polovico oljčnega olja in prepražimo drobno sesekljano čebulo ali šalotko, da postekleni,
- dodamo šparglje in zalijemo z 1 litrom slanega kropa,
- špargljeve vršičke dodamo nekoliko kasneje, da se ne bodo preveč razkuhali,
- kuhamo 7 minut, da so šparglji še čvrsti, precedimo in prestrežemo vodo, v kateri so se kuhali,
- v drugem loncu segrejemo preostalo oljčno olje in prepražimo riž, da zrna posteklenijo,
- prilijemo vino in juho ter v pokritem loncu kuhamo 12 minut,
- po potrebi dolivamo špargljevo vodo, da je riž vedno prekrit s tekočino,
- če riž ni kuhan, ga 5 minut pustimo pokritega stati na izklopljenemu štedilniku,
- vmešamo parmezan in šparglje ter pustimo stati od 3 do 5 minut,
- rižoto še vročo nadevamo v globoke krožnike in po želji potresemo z naribanim parmezanom.

Zapečeni šparglji z jajci

Sestavine:

- 250 g špargljev,
- 3 do 4 jajca,
- 375 ml mleka,
- 1 skodelica naribanega parmezana ali drugega sira,
- sol.

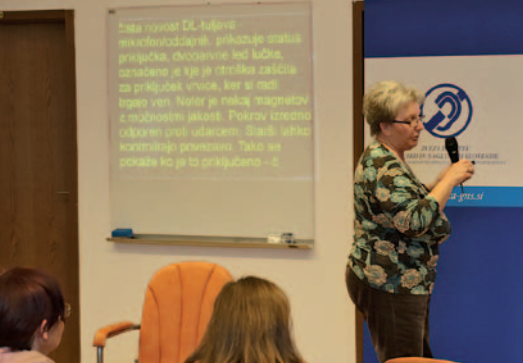
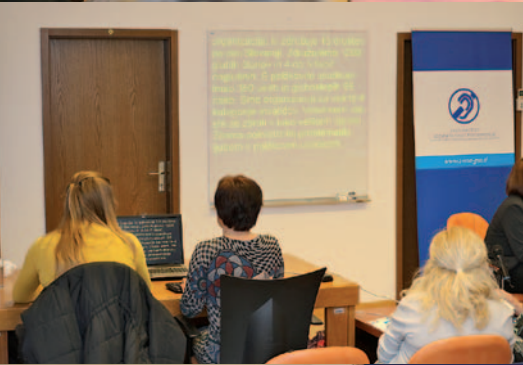

Zapečeni šparglji z jajci

Priprava:

- jajca stepemo, solimo, prilijemo mleko in dobro premešamo,
- pekač velikosti 20 krat 30 cm namastimo, vanj zlijemo zmes jajc in mleka ter dodamo šparglje,
- potresemo s sirom in 15 minut pečemo v pečici na 200 stopinj Celzija.

Povzeto po spletnih straneh sparglji.si, pomurskelekarne.si in sparglji.com

Okrogla miza »Polžkov vsadek mi je spremenil življenje«